

Samuyeli Firindena Manga Dawudaa Fe Taruxuna

Kitabun yireni ito, Samuyeli Firinden Dawudaa mangayaan nan ma fe falama, naxan findixi Isirayila bəxən manga firinden na, naxan yi gbo e mangane birin xa. A feene rabaxi nən jee wuli keden benun Marigi Yesu xa bari. A fələma Dawudaa wugan nan ma, a to Səli nun a dii xəmən Yonatan faxa feen mə, a mən a yitama nən Dawuda findi mangan na kii naxan yi keli Yuda bənsənni. Səli a dii xəmən yi mangayaan ligə kəmən fəxən bənsənnə xunna waxati dando yi. A to faxa, na bənsənnə yi bira Dawuda fəxə ra, e yi a sugandi mangan na. Nayi, Dawuda yi dəxə Isirayila bənsən fu nun firinne xunna. Samuyeli Firinden sora dənxəne, ne fe dənxəne nan falama lan Dawudaa mangayaan ma.

Kitabun yireni ito yi, Manga Dawuda yitaxi en na nən luxun mi naxan yi. A a gboon nun a sənbən nan yitama en na, koni a kala xənne fan mi luxunxi en ma, e nun gbalo feen naxanye a denbayaan sətə. Dawudaa taruxuna a yitama en na nən muxun sənbən sətəma kii naxan yi, a na a ti a kala xənne ra, a yi yulubi xafarin xandi Ala ma.

Dənxən na, a gbengbenna, Dawuda findi misali fajin nan na Isirayila yamaan xa waxati xədəxəne yi, Ala naxan nafaxi a yamaan ma. Nayi, Ala yi dəxuiin tongo Dawuda xa, fa fala “I ya mangayaan nun i ya denbayaan luma nən n yetagi habadan, bayo i ya mangayaan sənbən luma nən habadan.”

(Samuyeli Firindena 7.16) Ala Yesu nan nafa na falan nakamalideni, Yesu yi yate Dawudaa dii xemén na layiri nənən kui (Na feen səbəxi Matiyu 20.29-34 kui e nun 21.9).

Dawuda yi Səli faxa feen me

¹ Səli faxa xanbini, Dawuda Amalékine nəxina, Dawuda yi fa lu Sikilaga taani xi firin. ² Xi saxande ləxəni, banxulanna nde yi fa, sa keli Səli a gali malanden. A dugine yibəxi, burunburunna a xunni sununa fe ra. A to Dawuda fəman li, a yi a xinbi sin bəxən ma. ³ Dawuda yi a maxədin, a naxa, “I kelixi minən?” A yi a yabi, a naxa, “N nan n gixi Isirayila ganla nan ma.” ⁴ Dawuda yi a fala a xa, a naxa, “A yəba n xa naxan danguxi.” Xəmən yi a yabi, a naxa, “Isirayila sofa ganla bata a gi yəngəni, sofa wuyaxi bata faxa. Hali, Səli nun a diin Yonatan bata faxa.” ⁵ Banxulanna naxan faxi xərayaan na, Dawuda mən yi na maxədin, a naxa, “ I a kolonxi di, a Səli nun a dii xemén Yonatan bata faxa?” ⁶ Banxulanna yi a yabi, a naxa, “N yi Gilibowa geyaan nan fari, n yi Səli to, a tanban tixi a bun, a yi gbətənxi yaxune wontorone nun soo ragine xən. ⁷ A to a firifiri, a yi n to, a yi n xili. N yi a yabi, n naxa, ‘N tan ni i ra.’ ⁸ A yi n maxədin a nde n tan na. N yi a fala a xa a Amalékkin nan n tan na. ⁹ Nayi, a yi n yamari a n xa fa a faxa, bayo a yi səxələxi, hali a mən to yi jəŋjə. ¹⁰ Nayi, n yi n maso a ra, n yi a faxa, bayo n yi a kolon a a mi yi kisima a biradeni. Na xanbi ra, mangana, n yi a mangaya taxamasenna ba a xun na. N yi a yiirasoon ba a yiin na. N bata fa e ra i xən.”

¹¹ Dawuda yi a dugine yibə a ma. Naxanye birin yi a fəma, ne fan yi na liga. ¹² E yi saya feene liga, e wuga, e sun han jinbanna Səli nun a diin Yonatan ma fe ra e nun Alatala sofane nun Isirayila kaan naxanye faxaxi yəngəni.

¹³ Na xanbi ra, Dawuda yi a fala banxulanna xa naxan faxi xəraan na, a naxa, “Nde i tan na?” A yi a yabi, a naxa, “Amaləkin naxan dəxi yamanani ito yi, na nan ma diin n tan na.” ¹⁴ Dawuda yi a fala, a naxa, “I mi gaxu mangan faxə Alatala bata yi naxan sugandi?” ¹⁵ Dawuda yi a sofa keden xili, a yi a fala, a naxa, “Siga, i yi sa a faxa.” Sofaan yi Amaləki kaan garin, a yi a faxa. ¹⁶ Dawuda yi a fala Amaləki kaan ma, a naxa, “I tan nan i faxa feen nagidixi, i yi i yətə yalagi, i naxa, ‘N tan nan Alatalaa manga sugandixin faxaxi.’ ”

Dawudayi e wuga

¹⁷ Dawuda yi saya sigini ito sa Səli nun a diin Yonatan xa. ¹⁸ A yi yamarin fi a Yuda kaane xa e maxaran na sigin ma naxan xili “Xalimakuli Sigina.” A səbəxi kədin kui naxan yi xili Tinxin Muxuna kədina.

¹⁹ Isirayila sofa kəndəne bata faxa a geyane fari.
A mato sofane faxaxi kii naxan yi!

²⁰ A nama fala Gati taani,
na xibarun nama fala Asikalən kirane xən,
alog Filisitine sungutunne nama səwa,
alog Ala kolontarene sungutunne nama naxan.
²¹ Xiila nun tulen nama fa fa Gilibowa geyane fari,
xəə sabatila nama fa lu e ma,
bayo sofane yə masansan wure lefane e rayagi
mənna nin,
Səli yə masansan wure lefana,

turen yi ba soε a ma.

²² Yonatan ma xalimakunla mi yi xetema
yaxu faxa dixin yetagι,
yaxun sənbən yetagι.

Səli a silanfanna yi a wanla rakamalima.*

²³ Səli nun Yonatan yi rafan yamaan ma ki fajι
e siimayaan birin yi,
hali e sayani, e mi fate.

E yi xulun singbinna xa,
e sənbən yi gbo yatan xa.

²⁴ Isirayila naxanle, ε Səli wuga.
A yi ε maxidima nən dugi fajini,
a xəmaan sa ε dugine ra.

²⁵ A mato,
sofa sənbəmane bata faxa yengəni!
Yonatan bata faxa geyane fari!

²⁶ N bəjen sunuxi i ya fe ra,
Yonatan, n tada, n xəyi kendəna.

I ya xanuntenyaan yi rafan n ma,
dangu naxanle gbeen na.

²⁷ A mato, sofa sənbəmane bata faxa!
Sofa fangamane bata raxəri!

2

Dawuda yi findi Yuda mangan na

¹ Na feene dangu xanbini, Dawuda yi Alatala maxədin, a naxa, “N lan n xa siga Yuda taana nde yi ba?” Alatala yi a yabi, a naxa, “Ən.” Dawuda yi a maxədin, a naxa, “N sigan minən?” Alatala yi a yabi, a naxa, “Xebiron yi.” ² Dawuda yi siga e nun a naxalan firinne, Axinowami, Yesereli kaana e nun

* ^{1:22:} Silanfanna: Sofane yengəso dəgəmana.

Abigayili, Nabali Karemelle kaana kaja gilena. ³ A yi a fəxərabirane fan nun e denbayane xali, e sa dəxə Xebiron nabilinni.

⁴ Nayi, Yuda bənsənna muxune yi fa Xebiron yi alogo e xa Dawuda findi Yuda mangan na.

E to a fala Dawuda xa a Yabəsi-Galadi kaane bata yi Səli maluxun, ⁵ a yi xərane rasiga a faladeni e xa, a naxa, “Alatala xa ε baraka ε to Səli maluxunxi ε kanna, ε hinanna mayita a mabinni. ⁶ Ala xa Alatala fan ε suxu hinanna nun lannayani. N tan fan fanma ε ra nən, bayo ε na nan ligaxi. ⁷ Iki, ε səbə so, ε wəkile. ε kanna Səli bata faxa, Yuda kaane n tan nan sugandixi mangan na e xun na.”

Yiseboseti yi findi Isirayila mangan na

⁸ Abineri, Neri a dii xəməna, Səli a sofa kuntigin bata yi Yiseboseti suxu. Yiseboseti, Səli a dii xəmən nan yi a ra. Abineri yi a xali Maxanayin taani. ⁹ A yi a dəxə mangan na Galadi xun na e nun Asuri nun Yesereli nun Efirami nun Bunyamin nun Isirayila birin xun na. ¹⁰ Yiseboseti, Səli a dii xəmən finde Isirayila mangan na, a bata yi jnəe tonge solomasəxə sətə. A jnəe firin nan ti mangayani. Koni Yuda bənsənna bata yi bira Dawudaa mangayaan fəxə ra. ¹¹ Dawuda jnəe solofer e nun kike sennin nan ti mangayani Xebiron yi Yuda bənsənna xun na.

Yengen Yuda nun Isirayila tagi

¹² Neri a dii xəməna Abineri nun Səli a dii xəmən Yiseboseti a walikəne yi keli Maxanayin taani, e siga Gabayon taani. ¹³ Seruya a dii xəmən Yowaba nun Dawudaa walikəne fan yi kiraan suxu. E yi naralan Gabayon ige dəxədeni. Ndee yi lu ige dəxəden fəxə kedenni, ndee fan yi lu fəxə kedenni.

¹⁴ Abineri yi a fala Yowaba xa, a naxa, “Banxulanna ndee xa keli, e yengen so en yetagi.” Yowaba yi a yabi, a naxa, “E xa keli.” ¹⁵ Sofane yi keli, e yi tengen muxu fu nun firin yi Bunyamin bənsənni, Səli a dii xəmən Yiseboseti xa, muxu fu nun firin yi Dawudaa walikene ye. E e maso e bode ra. ¹⁶ Birin yi a yengen so boden suxu a xunna ma, a yi a səxən a jənsənni silanfanna ra, e birin yi bira e bode xən. E na yiren xili sa, “Fanye Xəəna” Gabayon yamanani. ¹⁷ Na ləxəni, yengen gbeen yi keli. Dawudaa walikene yi Abineri nun Isirayila kaane nə na yengeni.

¹⁸ Seruyaā dii saxanne Yowaba nun Abisayi nun Asahəli nan yi mənni. Asahəli yi xulun alo bolena, ¹⁹ a yi Abineri sagatanma, a mi yi xətəma a fəxəra, a mi siga a yiifanna ma hanma a kəmənna ma. ²⁰ Abineri yi a xanbi rato, a yi a fala, a naxa, “I tan Asahəli nan a ra ba?” A yi a yabi, a naxa, “N tan na a ra.” ²¹ Abineri yi a fala a xa, a naxa, “Siga yiifanna ma hanma kəmənna ma, i sa banxulanna nde yengen, i yi a yengen yi se tongoxine ba a yii.” Koni Asahəli mi yi waxi xətə feni Abineri fəxə ra. ²² Abineri mən yi a fala Asahəli xa, a naxa, “Xətə n fəxə ra. Nanfe a ligə n xa i bənbə, n yi i faxa? Na xanbi ra, n mi fa nəe i tada Yowaba yetagi tos.” ²³ Koni Asahəli mi tin kiraan masare. Nayi, Abineri yi a səxən a kuini tanban xunna boden na, tanban yi sa mini Asahəli fari. A bira, a faxa. Naxanye birin yi fama Asahəli faxaxin biradeni, ne yi ti mənni.

²⁴ Yowaba nun Abisayi yi bira Abineri fəxə ra. Sogen bira waxatin naxan yi, e yi fa Ama geyaan fari, Giyahi yetagi, Gabayon tonbonna kiraan xən.

²⁵ Bunyamin sofane yi e malan Abineri xanbi ra, e findi ganla ra e ti geyaan xun tagi. ²⁶ Abineri yi Yowaba xili, a yi a fala a xa, a naxa, “Silanfanna luyε faxan tiyε tun ba? I mi a kolon a na rajanna jaxuma ayi nεn? I luma han waxatin mundun, i mi a fala yamaan xa a e xa xεtε en ngaxakedenne fɔxɔ ra?” ²⁷ Yowaba yi yabin ti, a naxa, “N bata n kələ habadan Ala yi, xa i mi yi falan ti nun, n ma muxune mi yi xεtεma ε fɔxɔ ra han tila xɔtənni.” ²⁸ Yowaba yi xɔtaan fe. A sofane yi xεtε Isirayila kaane fɔxɔ ra, e yi yengen dan.

²⁹ Abineri nun a sofane yi sigan ti kɔena ngaan na Araba yamanani. E Yuruden baani gidi, e Bitiron birin yigidi e sa Maxanayin taan li. ³⁰ Yowaba xεtexina Abineri fɔxɔ ra, a yi yamaan birin malan, Dawudaa walikeen muxu fu nun solomanaanin yi dasaxi e nun Asaheli. ³¹ Koni Dawudaa muxune bata yi muxu kεmε saxan e nun tonge sennin faxa Bunyamin bənsənna muxune nun Abineri a muxune ra. ³² E fa Asaheli ra, e yi a maluxun a fafe gaburun na Bεtεlemi yi. Na xanbi ra, Yowaba nun a muxune yi sigan ti kɔena ngaan na, e sa so Xebiron yi xɔtən dəni.

3

*Dawuda diin naxanye bari
Taruxune Singen 3.1-4*

¹ Yengen bu nεn Səli a denbayaan nun Dawudaa denbayaan tagi han! Dawuda sənbən yi gboma ayi nεn tun, Səli a denbayaan tan sənbən yi lu jənənε. ² Dawuda yi dii xεmene sətə Xebiron taani. A dii singen yi xili nεn Aminon, naxan nga yi Yesereli

kaana Axinowami ra. ³ A diin firindena, Kileyabi, naxan nga yi Abigayili ra, Karemele kaan Nabali a kaja gilena. A diin saxandena, Abisalomi, naxan nga findi Gesuri taan Manga Talamayi a dii temen Maka ra. ⁴ A diin naanindena, Adoniya, naxan nga findi Xagiti ra, a diin suulundena, Sefati, naxan nga yi Abitali ra. ⁵ A dii sennindena, Yitireyami, Dawudaa jaxanla Egelaa dii xemena. Diini itoe nan soto Dawuda xa Xebiron yi.

Abineri yi a me Yiseboseti ra

⁶ Yengen waxatini Seli a denbayaan nun Dawudaa denbayaan tagi, Abineri senben yi gbo ayi Seli a muxune xun na. ⁷ Konyi jaxanla* nde yi Seli yii naxan yi xili Risipa, Ayaa dii temena. Yiseboseti yi a fala Abineri xa, a naxa, “Nanfera ε nun n baba konyi jaxanla sigaxi ε sa kafu?” ⁸ Yiseboseti a falan yi Abineri xelo kat, a yi a yabi, a naxa, “In mirixi Yuda bənsənna baren nan na ba? To, n walima tinxinna nin i baba Seli a denbayaan xa, e nun a ngaxakedenne nun a xoyine, n mi i so Dawuda yii. I fa n mafalama jaxanli ito nan ma fe ra to? ⁹ Alatala xa tərə jaxin sa n fari xa n mi a ligi Dawuda xa alo Alatala layirin tongoxi a xa kii naxan yi, ¹⁰ a to a fala, a a mangayaan bama nən Seli a denbayaan yii, a yi Dawuda dəxə mangan na Isirayila xun na e nun Yuda, keli Dan ma han sa dəxə Beriseba ra.” ¹¹ Bayo Yiseboseti yi gaxuxi Abineri yee ra, a mi nə a fala keden peen yabə.

¹² Abineri yi xərane rasiga a faladeni Dawuda xa, a naxa, “Nde gbee yamanan na? En layirin

* **3:7:** Konyi jaxanle sariyan sebəxi Xərəyaan 21.7-11 kui. Konyin na a ra, a naxan soto a jaxanla ra.

xidi en tagi, n na i maliye nən Isirayila birin yi lu i fəxə ra.” ¹³ Dawuda yi a yabi, a naxa, “N tinxi, n layirin xidi en tagi, koni n fe keden nan maxədinxı i ma, i mi fa n yetagin toma, fə i na fa Mikali ra, Səli a dii temena, i nəma fe n fema.” ¹⁴ Dawuda yi xərane rasiga a faladeni Səli a dii xəmən Yiseboseti xa, a naxa, “N ma naxanla Mikali so nyii, n Filisiti xəmə kəmə banxulan naxan futu se ra.” ¹⁵ Nayi, Yiseboseti yi sa Mikali ba a xəmən Palitiyeli yii, Layisi a dii xəməna. ¹⁶ A xəmən wugamatəən yi bira a fəxə ra han Baxurin taani. Nayi, Abineri yi a fala a xa, a naxa, “Xətə i konni.” A yi xətə.

¹⁷ Abineri nun Isirayila fonne yi falan ti, a yi a fala e xa, a naxa, “E waxi nən Dawuda xən mangayani xabu to mi a ra, ¹⁸ awa, a ligə waxatin ni i ra, amasətə Alatala bata falan ti Dawudaa fe yi, a naxa, ‘N nan n ma yamaan xərəyama, Isirayila, n ma walikeən Dawuda nan xən Filisitine yii e nun yaxun bonne.’ ” ¹⁹ Abineri mən yi falan ti Bunyamin kaane fan xa. Na xanbi ra, a sa rali Dawuda ma Xebiron yi, naxan birin nafan Isirayila kaane ma e nun Bunyamin bənsənna muxune ma. ²⁰ A yi fa Dawuda fema Xebiron yi, muxu məxəjə biraxi a fəxə ra, Dawuda yi donse donna naxanaxani tən Abineri xa e nun muxun naxanye yi a fəxə ra. ²¹ Abineri yi a fala Dawuda xa, a naxa, “N kelima nən, n siga, n sa Isirayila birin malan n kannə sənbən bun ma, mangana. E layirin fenma nən ε nun ne tagi, i mangayaan ligə yiren birin yi alo i waxi a xən kii naxan yi.” Dawuda yi tin Abineri yi siga bəjə xunbenli.

Yowaba yi Abineri faxa

²² Na dangu xanbini, Yowaba nun Dawudaa muxune yi fa sa keli yengeni, e yi fa yenge yi se tongoxi wuyaxi ra e yii. Abineri mi yi fa Dawuda fəma Xebiron yi, bayo Dawuda tin nən a yi siga bəjəe xunbenli. ²³ Yowaba fa waxatin naxan yi e nun ganla naxan yi a fəxə ra, e yi a fala a xa a Neri a dii xəməna Abineri bata yi fa mangan fəma, a yi a lu a siga bəjəe xunbenli. ²⁴ Yowaba yi siga mangan konni, a yi a fala mangan xa, a naxa, “I nanse ligaxi? Abineri yi fa i konni, i yi a lu a siga bəjəe xunbenli? ²⁵ Anu, i a kolon a Neri a dii xəməna Abineri faxi i yanfadeni alogo a xa i siga kiin nun i xətə kiin kolon e nun i naxan ligama.” ²⁶ Yowaba keli xanbini Dawuda konni, a yi xərane rasiga Abineri jəjəe xən, ne yi sa a li fə Sira ige dəxədeni, e sa fa a ra. Dawuda mi yi a kolon. ²⁷ Abineri xətə waxatin naxan yi Xebiron yi, Yowaba yi a xili taan so dəen dəxən, alo a wundo falan nan tima a xa. A yi a səxən mənni a kuini, alogo a xa a xunyəna Asahəli gbee faxan jəxə.

²⁸ Dawuda to a mə naxan danguxi, a yi a fala, a naxa, “Alatala a kolon n tan nun n ma mangayaan mi findixi Neri a dii xəməna Abineri faxa feen sabun na mumə! ²⁹ Na goronna xa dəxə Yowaba nun a denbayaan xun ma. Muxuna nde xa lu Yowabaa denbayani kərəsilaan luye naxan ma hanma dogonfonna, hanma naxan sigan tiyə dunganna ra, hanma e faxa silanfonna ra, hanma donse mi naxan yii.” ³⁰ Yowaba nun a tada Abisayi Abineri faxa na kii nin, amasətə a bata yi e xunyəna Asahəli faxa Gabayon yi yengeni.

³¹ Dawuda yi a fala Yowaba xa e nun yamaan

naxan yi biraxi a fɔxɔ ra, a naxa, “Ε ε dugine yibɔ, ε kasa bənbəli dugine ragodo ε ma sununi, ε Abineri saya feen liga.” Manga Dawuda yεtεen yi bira binbin fɔxɔ ra. ³² E yi Abineri maluxun Xebiron yi. Mangan yi a xuini te, a wuga, yamaan birin yi wuga. ³³ Mangan yi saya sigin sa Abineri xa, a naxa,

“Abineri yi lan ba a faxa
alo xaxilitarena?

³⁴ I yiine mi yi xidixi,
i sanne mi yi xidixi.

Anu, i bata faxa
alo muxu faxane na muxun natεrεna.”

Yamaan birin mən yi Abineri wuga. ³⁵ Na xanbi ra, e yi e maso Dawuda ra alogo e xa donseen so a yii, sogen mən yi na, koni Dawuda yi a kɔlɔ, a naxa, “Ala xa tɔrɔya jnaxin sa n fari xa n donseen don benun sogen bira waxatini.” ³⁶ Yamaan birin yi na kolon, na yi rafan birin ma. ³⁷ Nayi, Yuda yamaan birin nun Isirayila kaane yi a kolon a mangan xa mi yamarin fixi alogo Neri a dii xεmεna Abineri xa faxa. ³⁸ Dawuda mən yi a fala a walikene xa, a naxa, “Ε a kolon ba fa fala a Isirayila kuntigi gbeena nde bata faxa to? ³⁹ Hali mangan to n na, n sənben jnaxin na a ra iki. Muxune itoe, Seruyaα dii xεmεne dangu n tan na. Alatala yεtεen xa e tɔrɔ e to faxani ito tixi.”

4

Yiseboseti faxa fena

¹ Səli a dii xεmεn Yiseboseti to a mε a Abineri bata yi faxa Xebiron yi, a yii xudin yi tuyε ayi, gaxun yi Isirayila kaane birin suxu. ² Gali kuntigi

firin yi Səli a dii xəmən yii, Banaha nun Rekabu. Rimən Beroti kaan nan ma dii xəmən yi e ra, Bunyamin bənsənni. ³ Amasətə Beroti kaane yi yatəxi nən alo Bunyamin bənsənna, Beroti kaane bata yi fa, e dəxə Gitayin taani, e dəxə denaxan yi han to.

⁴ Səli a dii xəmən Yonatan ma dii xəməna nde yi na naxan yi lebutənxi. A jəee suulun nan yi a ra Səli nun Yonatan faxa feen xibarun yi fama waxatin naxan yi, sa keli Yesəreli taani. Na nan a ligə, dii ngana nde yi a tongo mafuren, a yi bira, a yi findi sanmadəntəən na, a tan diin yi xili nən Mefiboseti.

⁵ Beroti kaan Rimən ma dii xəməne, Rekabu nun Banaha yi siga Yiseboseti konni soge xələni, e yi a li xiye yanyin na. ⁶ E so han banxin tagini alo e yi murutun nan tongoma, e yi Yiseboseti səxən a kuini. Na xanbi ra, Rekabu nun a xunyən Banaha yi e gi. ⁷ E soe banxini, mangana a matabun saden ma, e yi a səxən, e a faxa. E a xunna xaba a də, e yi a xunna suxu e yii, e siga yire xunkuyeni Araba kiraan xən ma. ⁸ E yi Yiseboseti xunna xali Manga Dawuda fəma Xebiron yi, e yi a fala a xa, e naxa, “Yiseboseti xunna nan ito ra, Səli a dii xəməna, i yaxuna, naxan yi wama i faxa feni. To, Alatala bata i gbeen jəxə Səli nun a xanbin na.” ⁹ Dawuda yi a fala Beroti kaan Rimən ma dii xəməne xa, Rekabu nun a xunyən Banaha, a naxa, “N bata n kələ habadan Alatala yi, a tan naxan n ba tərən birin yi. ¹⁰ Naxan a fala n xa, a naxa, ‘Səli bata faxa,’ naxan yi laxi a ra a a bata xibaru fajin nali n ma, n na a suxu nən, n yi a faxa Sikilaga yi, alogo a xa na xibaru fajin saranna sətə. ¹¹ Naxudene muxu tinixinxin faxa waxatin naxan yi banxini a saden ma, iki n mi a wunla maxədinjə

ε ra ba, n yi ε jan bəxən fari?” ¹² Dawuda yi yamarin fi a sofa banxulanne ma e xa Rekabu nun a xunyen Banaha faxa. Na xanbi ra, e yi e yiine nun e sanne bolonjə a ra, e yi e singan Xebiron ige ramaradeni. E yi Yiseboseti xunna maluxun Neri a diina Abineri gaburun na Xebiron yi.

5

Dawuda yi findi mangan na Isirayila xun na Taruxune Singen 11.1-9

¹ Isirayila bənsənne birin yi fa Dawuda fəma Xebiron yi. E yi a fala, e naxa, “En wuli keden fasa keden. ² A fələni, Səli yi nxə mangan na waxatin naxan yi, i tan nan yi tixi Isirayila ganla yee ra. Alatala bata yi a fala i xa, a naxa, ‘Itan nan findima n ma yamana Isirayila kantan muxun na, i findi e yeeṛatiin na.’ ” ³ Nayi, Isirayila fonne birin yi fa mangan fəma Xebiron yi, Manga Dawuda yi layirin tongo e xa Xebiron yi Alatala yetagi. E yi turen sa a xunni a dəxə feen na Isirayila mangan na.

⁴ Dawuda findi mangan na a jee tongue saxanden nan ma, a yi jee tongue naanin ti mangayani. ⁵ A yi mangayaan liga Yuda xun na Xebiron yi jee solofera kike sennin, a yi jee tongue saxan nun saxan ti mangayani Yuda nun Isirayila birin xun na Yerusalən yi.

Dawuda yi Yerusalən taan nə

⁶ Manga Dawuda nun a fəxərabirane yi siga Yerusalən xili ma. Yebusu kaan naxanye yi na yamanani, ne yi a fala Dawuda xa, e naxa, “I mi soe be, bayo hali danxutəne nun sankalatəne

nœ i kede nœn.” Nanara, e mirixi a ma, e naxa, “Dawuda mi nœ soœ be.”⁷ Koni, Dawuda yi Siyon yinna suxu a senbeni, a naxan xili sa Dawudaa Taana.⁸ Na lœxœni, Dawuda yi a fala, a naxa, “Naxan yo waxi Yebusu kaane nœ feni, fœ na kannxa siga kiraan nan xœn naxan gixi sa lan igen ma alogo a yi e masœtœ, Dawuda yi na ‘sankalatœne nun danxutœne’ rajnaxu.” Nanara, a falama a “Danxutœne nun sankalatœne” mi soma Ala Batu Banxini.⁹ Dawuda yi dœxœ taan yire makantanxini, a yi men xili sa a Dawudaa Taana. Na xanbirra, Dawuda yi menna nun na rabilinna ti keli Milo gbingbinna ma siga han taa tagini.¹⁰ Nayi, Dawuda senben yi lu gbo ayi tun, bayo Alatala yi a xœn, Ala Senben Birin Kanna.

*Dawudaa mangayaan yi baraka
Taruxune Singen 14.1-2*

¹¹ Tire taan mangan Xurami yi xœrane rasiga Dawuda ma, e yi suman wudin xali na e nun wudi rawanle nun gœmœ masonle naxanye manga banxin ti Dawuda xa.¹² Dawuda yi a kolon a Alatala yatin nan a findixi mangan na Isirayila xun na, a yi a mangayaan senbe so masœtœ a yamanana Isirayila fe ra.¹³ A keli xanbini Xebiron yi, Dawuda mœn yi konyi naxanla* ndee nun naxanla ndee fen Yerusalœn yi, a mœn yi dii xœmœne nun dii temœne sœtœ.¹⁴ Naxanye sœtœ a xa Yerusalœn yi, ne xinle ni itoe ra: Samuwa nun Sobaba nun Natan nun Sulemani¹⁵ nun Yibixari nun Elisuwa nun

* **5:13:** Konyi naxanle sariyan sebœxi Xœrœyaan 21.7-11 kui. Konyin nan ne ra, a naxanye sœtœ a naxanla ra.

Nefegi nun Yafiya ¹⁶ nun Elisama nun Eliyada nun Elifeleti.

*Dawuda yi Filisitine nō
Taruxune Singen 14.8-16*

¹⁷ Filisitine yi a mε a Dawuda bata yi findi man-gan na Isirayila xun na, e birin yi siga a fendeni. Dawuda yi na mε, a yi so yire makantanxini. ¹⁸ Filisitine yi fa, e xuya ayi Refa lanbanna birin yi. ¹⁹ Dawuda yi Alatala maxədin, a naxa, “N xa siga Filisitine xili ma ba? I e soε n yii ba?” Alatala yi a yabi, a naxa, “Siga, bayo n Filisitine soma nən i yii.” ²⁰ Nayi, Dawuda yi siga Baali-Perasimi yi, a Filisitine nō dənaxan yi. A yi a fala, a naxa, “Alatala bata n yaxune raxuya ayi n yee ra, alo fufaan gbiligbinla kalan kii naxan yi.” Nanara, e mənna xili sa Baali-Perasimi.† ²¹ E yi e suturene rabejin mənni, Dawuda nun a fəxərabirane yi e xali.

²² Filisitine mən yi te, e dəxə Refa lanbanna birin yi. ²³ Dawuda mən yi Alatala maxədin. Alatala yi a fala a xa, a naxa, “I nama te, dangu e xambi ra, i yi i maso e ra fətənna də. ²⁴ I na siga ti xuiin mε wudine kondene yi, i keli e yəngədeni mafureñ, bayo Alatala nan tima i yee ra, a Filisiti ganla nō i xa.” ²⁵ Alatala naxan yamari Dawuda ma, a na ligi, a Filisitine nō, a lu e faxə keli Geba han sa dəxə Geseri taan na.

6

*Eyi Layiri Kankiraan xali
Taruxune Singen 13.1-14*

† **5:20:** 5.20Baali-Perasimi bunna nən fa fala, “Halagin Kanna.”

¹ Dawuda mən yi Isirayila sofa sənbəmane birin malan, muxu wuli tonge saxan. ² Na ganla yi biraxi a fəxə ra, a siga Baala taani Yuda yi, alogo a xa sa Alaa Kankiraan* tongo, Ala xinla nan na kankiraan ma, Alatala Sənbən Birin Kanna, naxan dəxi maleka gubugubu kan sawurane tagi. ³ E yi Alaa Kankiraan sa wontoro nənən kui keli Abinadabo a banxini geyaan fari. Wusa nun Axiyo, Abinadabo a dii xəməne nan yi wontoro nənən nagima. ⁴ E yi a tongo Abinadabo a banxini geyaan fari, Axiyo yi sigama a yee ra. ⁵ Dawuda nun Isirayila yamaan birin yi səwan mayitama Alatala ra, e maxaseen sifan birin maxama, alo bələnna nun kondenna nun tanbanna nun karijanna nun maxase gbətəye.

⁶ E to Nakon ma lonna li, Wusa yi a yiini bandun, a Alaa Kankiraan suxu, bayo ningene bata yi salaxun. ⁷ Nayi, Alatala yi xələ a ma han! A yi a faxa na xaxilitareya wanla fe ra. Wusa yi faxa mənni, Alaa Kankiraan fəma. ⁸ Alatala to Wusa niin ba, a faxa. Nayi, Dawuda yi xələ han, e yi mən xili sa “Wusa halagidena” han to. ⁹ Na ləxəni, Dawuda yi gaxu Alatala yee ra, a yi a fala, a naxa, “Alatalaa Kankiraan soma di n konni?” ¹⁰ Nayi, a yi tondi Alatalaa Kankiraan xalə a konni, Dawudaa Taani. A yi a xali Obedi-Edən Gati kaana banxini. ¹¹ Alatalaa Kankiraan yi lu Obedi-Edən Gati kaana banxini kike saxan, Alatala yi barakan sa Obedi-Edən nun a denbayaan birin ma fe yi.

*Layiri Kankiraan Yerusalən yi
Taruxune Singen 15.25-16.3*

* **6:2:** 6.2 Alaa Layiri Kankirana fe mən sebəxi Xərəyaan 25.10-22 kui.

¹² E sa na fala Manga Dawuda xa a Alatala bata barakan sa Obedi-Edən ma denbayaan birin ma fe yi e nun a gbeen seen naxanye birin na masōtō Alaa Kankirana fe ra. Nayi, Dawuda yi Alaa Kankiraan tongo Obedi-Edən yi, a siga a ra Dawudaa Taani səwani. ¹³ Alatalaa Kankiraan xali muxune na yi e sanna ye sennin tongo, Dawuda yi jingē keden nun jingē dii raturaxi keden nan bama saraxan na. ¹⁴ Dawuda yi a bodon a sənbən birin na Alatala yetagi, a yi maxidixi saraxarali domaan nan gbansan yi. ¹⁵ Dawuda nun Isirayila yamaan birin yi fa Alatalaa Kankiraan na Yerusalən yi, naxanaxan nun xəta xuine yi.

¹⁶ Alatalaa Kankiraan yi soma Dawudaa Taani waxatin naxan yi, Səli a dii temen Mikali yi a matoma banxin foye soden na, a yi Manga Dawuda to tuganjə ayi, a bodonma Alatalaa Layiri Kankiraan yetagi. Na ma, Mikali yi Dawuda rajaxu a bəjəni.

¹⁷ Na xanbi ra, e fa Alatalaa Kankiraan na, e yi a dəxə bubuni, Dawuda naxan yəlan a xili yi, Dawuda yi saraxa gan daxine nun bəjə xunbeli saraxane ba Alatala xa. ¹⁸ Dawuda yelin saraxa gan daxine nun bəjə xunbeli saraxane be waxatin naxan yi, a yi duba Isirayila yamaan xa Alatala Sənbən Birin Kanna xinli. ¹⁹ A mən yi donseene yitaxun Isirayila yamaan birin na, xəmən nun naxanla, birin yi burun sətə e nun tamaro bogi xare rafalaxin nun naxun danna rafalaxin xundi keden keden. Na xanbi ra, birin yi siga a konni.

²⁰ Dawuda yi xətə a duba a denbayaan xa, Səli a dii temen Mikali yi mənni a ralandeni. A yi a fala, a naxa, “Binyen mundun yi a ra to Isirayila

mangan to yi a yete yitama a walike naxanle nun a walike xemene ra, alo fuyantenna a ligé kii naxan yi.”²¹ Dawuda yi Mikali yabi, a naxa, “N na a ligaxi Alatala nan yetagi naxan n sugandixi i baba nun a denbayaan birin xa, a n findi Isirayila kuntigin na, a yamana, n nan n ma sewan yitaxi na nan na. ²² N wama nən n xa rajaxu dangu na ra, n yi n yete magodo n yete yetagi. Koni, walike naxanle n binyama nən i naxanye fe falaxi.”²³ Soli a dii temen Mikali mi dii soto han a faxa.

7

Alaa layirin Dawuda xa Taruxune Singen 17.1-15

¹ Manga Dawuda yi so a manga banxin kui. Alatala yi a ratanga a yaxune birin ma naxanye yi a yamanan nabilinxi. ² Loxona nde, mangan yi a fala Nabi Natan xa, a naxa, “Banxin naxan nafalaxi suman wudin na, n na nan kui, koni Alaa Kankiraan mən bubun nan kui.” ³ Natan yi mangan yabi, a naxa, “Sa i rafan feene birin liga, bayo Alatala i xən.”

⁴ Koni na koeen na, Alatala yi falan ti Natan xa, a naxa, ⁵ “Sa a fala n ma walikeen Dawuda xa, i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi, a naxa: I tan xa mi batuden tima n xa n luma dənaxan yi.’ ⁶ N yete en munma lu n batu banxin kui singen, xabu n na Isirayila kaane ramini loxəni Misiran fari ma han to, koni n bata lu Isirayila kaane fəxə ra bubun kui yiren birin yi. ⁷ N siga dənaxan birin yi nxu nun Isirayila kaane, n kuntigi wuyaxi dəxə nən Isirayila xun na, n ma yamana, alogo e xa n ma yamaan masuxu. Koni, na waxatin birin yi, n mi

a fala muxu yo xa, n naxa, “Nanfera, i mi suman wudi banxin tixi n xa?” ⁸ Nanara, i mən xa a fala n ma walikeen Dawuda xa, i naxa, ‘Alatala Senben Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa: N tan nan i baxi xuruse rabayani alogo i xa findi Isirayila yeeratii na, n ma yamana. ⁹ I sigan denaxan birin yi, n lu nən i xən, n yi i yaxune birin faxa i yetagi, n yi i findi xili gbee kanna ra alo muxu gbeen naxanye bəxə xənna fari. ¹⁰ N yiren soma nən Isirayila yii, n ma yamana, e dəxəma denaxan yi. E luma nən na, gaxu yo mi e suxə. Muxu paxi yo mən mi fa e jaxankatama alo a fələni, ¹¹ n kitisane dəxə Isirayila xun na waxatin naxan yi, n ma yamana. N na i ratangama nən i yaxun birin ma, i lu bəjəe xunbenli. N tan, Alatala naxan fala tima i xa, Alatala nan banxin tima i xa naxan findima i yixetene ra mangayani. ¹² I na faxa waxatin naxan yi, i siga i benbane fəma, n yi i yetəna diina nde sugandi, a ti i jəxəni mangayani, n yi a mangayaan senbe so. ¹³ Na nan n batu banxin tima n xa, n yi a mangayaan senbe so habadan. ¹⁴ N findi a fafe ra, a fan yi findi n ma dii xəmən na. Xa a fe jaxin liga, n na a fe jaxin saranma nən a ra alo dii fafan diin natərənma kii naxan yi. ¹⁵ Koni, n ma hinanna mi janma a xa, alo n na a ba Səli ma kii naxan yi, n naxan makuya n na. ¹⁶ I ya mangayaan nun i ya denbayaan luma nən n yetagi habadan, bayo i ya mangayaan senben luma nən habadan.’ ” ¹⁷ Ala naxan birin fala Natan xa fetoni alo xiyena, a na birin yeba Dawuda xa.

*Dawuda Ala maxandina
Taruxune Singen 17.16-27*

¹⁸ Na xanbi ra, Manga Dawuda yi siga, a sa dɔxɔ Alatala yetagi, a yi a fala, a naxa, “Marigina Alatala, n na a kolon a n tan nun n ma denbayaan mi lan nxu na birin sɔtɔ i naxan fixi nxu ma. ¹⁹ Koni, Marigina Alatala, i tan yee ra yi, na xurun. I mɔn layirine tongoma n ma denbayana yee ra sigana fe yi. Marigina Alatala, na lan a raba n tan xa ba, n tan adamadi dɔrɔnna?”

²⁰ “Marigina Alatala, n nɔe nanse se a fari, bayo i tan yetenai ya walikeen kolon? ²¹ I ya falana fe ra e nun fata i sagoon na, i bata fe gbeeni ito ligalo alogo i xa e yita i ya walikeen na.”

²² “Marigina Alatala, i gbo. Muxu yo mi maliga i tan na. Ala gbete mi na ba i tan na, alo nxu bata yi a me kii naxan yi ye yo ye. ²³ Siya gbeten mundun dunuja yi naxan luxi alo Isirayila i ya yamana, i tan Ala naxanye raminixi konyiyani? I e xunba nɛn Misiran kaane nun e alane senben bun, i yi e findi i ya yamaan na, i siya gbetene kedi i ya yamaan yee ra, i kabanako fe magaxuxine raba e yetagi alogo i xa i xinla makenen. ²⁴ I yi Isirayila findi i ya yamaan na habadan. Alatala, i yi findi nxɔ Ala ra.”

²⁵ “Iki, Marigina Alatala, i de xuiin naxan ton-goxi n tan, i ya walikeen nun n ma denbayaan xa, na xa rakamali habadan. Na ligalo i a falaxi kii naxan yi. ²⁶ Nayi, i xinla binyama nɛn habadan. Muxune yi a fala, e naxa, ‘Alatala Senben Birin Kanna nan Isirayilaa Ala ra.’ Senben xa lu i ya walikeen Dawudaa denbayani i yetagi. ²⁷ I tan, Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala, i bata i miriyaan yita n na a i n yixetene findima nɛn

mangane ra n jøxøni. Nanara, i ya walikeen bata wekilën sotø a maxandini ito ti i xøn.”

²⁸“Marigina Alatala, i tan nan Ala ra, i na naxan fala, na ligama nøn. Iki, i bata fala fajini ito ti i ya walikeen xa. ²⁹Nayi, barakan sa n ma denbayana fe yi alogo n yixetene xa lu mangayani i yetagi habadan alo i bata layirin tongo kii naxan yi. Marigina Alatala, i ya barakan xa lu n ma denbayaan føxø ra habadan.”

8

*Dawuda no sotøna yøngøni
Taruxune Singen 18.1-13*

¹ Na waxatin danguxina, Dawuda yi Filisitine no yøngøni, a yi e rayarabi, a yi yamanan ba e yii.

² A møn yi Moyaba kaane no. Na xanbi ra, a yi e karahan a e xa e sa bøxøni, a yi yamaan maliga lutin na. Lutin yø saxan yo saxan, a yi lutin yø singen nun a firinden muxune faxama nøn. A yi a yø saxanden muxune lu e nii ra. Xabu na, Moyaba kaane yi lu Dawuda noøn bun ma, e lu mudun fiyø.

³ Dawuda møn yi Rexobo a dii xømen Hadadeseri fan no yøngøni, Soba mangana, Hadadeseri yi waxi Efirati baan tongo feni waxatin naxan yi.

⁴ Dawuda yi yøngø so wontoro wuli keden kømø solofera suxu yøngøni e nun sofa wuli møxøøe. A yi soone birin san xanbi ra fasane bolon fø soo kømø jøxøndøn a naxanye ramara. ⁵Arami kaane to keli Damasi taani fa Soba mangan Hadadeseri malideni, Dawuda yi ne sofa wuli møxøøen nun firin faxa. ⁶A yi a yamana kanne døxø Damasi

taani Arami yamanani, Arami kaane yi lu Dawuda yamarin bun, e lu mudun soe a yii. Dawuda na yi siga dede, Alatala yi xunna kenla fima nen a ma. ⁷ Dawuda yi Hadadeseri a sofane ye masansan wure lefa xema daxine tongo, a siga e ra Yerusalem yi. ⁸ Manga Dawuda mon yi sula wuyaxi tongo Berotayi taani e nun Betaxa taani, Hadadeseri a taane.

⁹ Tohu, Xamata mangan yi a me a Dawuda bata Hadadeseri a sofane birin no yengeni. ¹⁰ A yi a dii xem'en Yorami rasiga Manga Dawuda ma, alogo a xa sa a xonton a no sotona fe ra Hadadeseri yengeni, bayo Tohu nun Hadadeseri yi yengeni. Yorami yi siga xema seene ra e nun gbetin nun sulana.

¹¹ Manga Dawuda yi ne fi Alatala ma, alo a gbeti fixen nun xemaan fi Ala ma kii naxan yi, a naxanye tongo siyane yii a naxanye no: ¹² Arami nun Moyaba nun Amonine nun Filisitine nun Amalekine. A mon yi seene fi Ala ma, a naxanye tongo yengeni Rexobo a dii xem'en Hadadeseri yii, Soba mangana.

¹³ Dawuda xinla soto na kii nin, a yelin xanbini Arami kaane noe Foso Lanbanni. A muxu wuli fu nun solomasexe faxa. ¹⁴ A yi yamana kanne lu Edon yi alogo na xa lu Dawudaa yamarin bun ma. Dawuda na yi siga dede, Alatala yi xunna kenla fima nen a ma.

*Dawudaa kuntigi gbeene fe
Taruxune Singen 18.14-17*

¹⁵ Dawuda yi lu Isirayila birin xun na. A yi kiti kend'en sama tinxinna nin a yamaan birin yi.

¹⁶ Seruyaad dii xem'en Yowaba nan yi sofa kuntigin na, Axiludu a dii xem'en Yosafati nan yi mangana

yenla ra. ¹⁷ Axitubaa dii xem'en Sadəki nun Abiyatari a dii xem'ena Aximeleki nan yi saraxaraline ra. Seraya nan yi sebeli tiin na. ¹⁸ Benaya, Yehoyadaa dii xem'en nan yi Keretine nun Peletine fəx̥ra, saraxaraline nan yi Dawudaa dii xemene ra.

9

Dawuda yifan Mefiboseti ra

¹ Loxəna nde, Dawuda yi maxədinna ti, a naxa, “Səli a denbayaan muxuna nde mən luxi ba, alogo n xa hinan a ra Yonatan ma fe ra?” ² Walikəna nde yi Səli a banxini nun, a xili Siba, e fa na ra Dawuda fəma. Mangan yi a maxədin, a naxa, “Siba nan i tan na ba?” A yi a yabi, a naxa, “N tan i ya walikəen na a ra.” ³ Mangan yi a fala, a naxa, “Muxe mi fa Səli a denbayani ba, n na Alaa hinanna yite naxan na?” Siba yi mangan yabi, a naxa, “Yonatan ma dii xem'e keden mən na yi naxan sanne kalaxi.” ⁴ Mangan yi a fala, a naxa, “A minən?” Siba yi mangan yabi, a naxa, “A sa Amiyəli a dii xem'en Makiri a banxini Lodebara yi.” ⁵ Dawuda yi muxuna nde rasiga a tongodeni Amiyəli a dii xem'en Makiri a banxini Lodebara yi. ⁶ Səli mamandenna, Mefiboseti, Yonatan ma dii xem'en fa waxatin naxan yi Dawuda konni, a bira bəxəni Dawuda yetagi, a yetagin yi lan bəxən ma. Dawuda yi a maxədin, a naxa, “Mefiboseti nan i tan na ba?” A yi a yabi, a naxa, “N tan nan yati a ra, mangana.” ⁷ Dawuda yi a fala a xa, a naxa, “I nama gaxu. I baba Yonatan ma fe ra, n waxi hinan feni i ra. N na i tajə Səli a bəxən birin soma nən i yii, i mən yi i dəge n ma tabanla ra.” ⁸ Mefiboseti yi a

xinbi sin, a naxa, "Mangana, nanse i ya walikeen na, alogo i xa i yeen ti bare faxaxin na alo n tan?"

⁹ Mangan yi Siba xili, Səli a walikəna, a yi a fala a xa, a naxa, "Səli nun a denbayaan gbeen seen naxan birin na, n ne soma nən i kannə Səli mamandenna yii, Mefiboseti. ¹⁰ I tan nun i ya diii xəməne nun i ya walikəne, ε bəxən walima nən a xa, alogo ε xa a denbayaan balo. Mefiboseti tan a dəgema nən n ma tabanla ra ləxə yo ləxə." Dii xəməne fu nun suulun yi Siba yii e nun walike məxənə. ¹¹ Siba yi a fala mangan xa, a naxa, "Mangan naxan birin yamarixi, n na ligama nən." Dawuda bata yi a fala, a naxa, "Mefiboseti a dəgema nən n ma tabanla ra, alo manga diina." ¹² Dii xəməne keden yi Mefiboseti yii, a xili Mika. Naxanye birin yi Siba a banxini, Mefiboseti a walikəen nan yi ne ra. ¹³ Bayo a yi godoma a san firinne birin ma, a yi dəxə Yerusalən yi, alogo a xa nə sigə a degedeni mangan konni a tabanla ra ləxə yo ləxə.

10

Dawuda nun Amonine yεngεna Taruxune Singen 19.1-19

¹ Na dangu xanbini, Amonine mangan yi faxa, a dii xemén Xanun yi dəxə a jəxəni. ² Dawuda yi a miri, a naxa, “N hinanma nən Naxasi a dii xemén Xanun na, alo a fafe hinan n na kii naxan yi.” Dawuda yi xərane rasiga alogo e xa sa a fafe sayaan xəntən. Dawudaa xərane to sa so Amonine yamanani, ³ Amonine kuntigine yi a falaa Xanun xa, e kannaa, e naxa, “I laxi a ra a Dawuda muxune rafaxi i fafe saya xəntənden nan tun yi”

ba? E mi faxi koten xan na ba alogo e xa taan nakorosi, loxona nde e yi no a suxe?" ⁴ Nayi, Xanun yi Dawudaa xerane suxu, a yi e de xabene foxo kedenna bi, a yi e domane raxaba e xorene yilanni, a yi e raxete. ⁵ E fa xerane fe dentegen sa Dawuda xa, a xera gbeteye rasiga e ralandeni, bayo e yi yagixi han! Mangan yi a fala e xa, a naxa, "E lu Yeriko yi han e de xabene yi mini. Na xanbi ra, e fa so be."

⁶ Amonine yi a to a e bata ranaxu Dawuda ma alo se kunxin xirina. Nayi, e yi sofa wuli mokjene tongo Arami kaan naxanye yi kelixi Beti-Rexobo nun Soba yi, e yi wuli keden tongo Maka mangana sofane ye, e nun wuli fu nun firin Tobo kaane ye. ⁷ Dawuda yi na me, a yi sofa kuntigin Yowaba nun a sofa kendene birin nasiga e yengedeni. ⁸ Amonine yi mini, e ti yenge so xinla ma e taan so deen na. Arami kaan naxanye yi kelixi Soba nun Rexobo yi e nun Tobo nun Maka sofane fan yi sa e malan foxo kedenni burunna ra. ⁹ Yowaba to a kolon a yengen yi a yee ra, a yi a xanbi ra, a yi Isirayila sofa kendena ndee sugandi Arami kaane yenge xinla ma. ¹⁰ A yi sofa donxene lu a tada Abisayi a yamarin bun ma Amonine yenge xinla ma. ¹¹ Yowaba yi a fala a tada xa, a naxa, "Xa Arami kaane senben gbo n xa, i fa n mali. Xa Amonine fan senben gbo i xa, n fan yi sa i mali. ¹² I tunnafan, en na en wekile, en yi en ma yamaan xun mayenge e nun en ma Alaa taane, naxan nafan Alatala ma, a xa na liga." ¹³ Yowaba nun a ganla yi e maso Arami kaane yengedeni, koni ne yi e gi e yee ra. ¹⁴ Amonine to a to, a Arami kaane bata e gi, e fan yi e gi Yowaba tada Abisayi

bun. E yi sa so e taani. Nayi, Yowaba yi Amonine y^ɛng^ɛ feen dan, a x^ɛt^ɛ Yerusal^ɛn yi.

¹⁵ Arami kaane to a to, a Isirayila bata e nɔ, e yi e sənbən malan. ¹⁶ Arami kaan naxanye yi Efirati baan kidi ma, Hadadeseri yi x^ɛrane rasiga ne ma. E yi fa Xelama yi. Hadadeseri a sofa kuntigin Sofaki nan yi e xun na. ¹⁷ Dawuda to na m^ɛ, a yi Isirayila kaane birin malan, a Yurud^ɛn baan gidi, a siga Xelama yi. Arami kaane yi ti y^ɛng^ɛ so xinla ma Dawuda y^ɛε ra. E y^ɛng^ɛ. ¹⁸ Arami kaane yi e gi Isirayila kaane y^ɛε ra, Dawuda nun a ganla yi y^ɛng^ɛ so wontoro sofa muxu k^ɛm^ɛ solofera faxa e nun soo ragi wuli tongue naanin, a m^ɔn yi sofa kuntigin Sofaki fan y^ɛng^ɛ, a yi a faxa m^ɛnni. ¹⁹ Mangan naxanye birin yi Hadadeseri a nɔɔn bun ma, ne to a to a Isirayila bata e nɔ, e d^ɛ fanna fen e ra. E yi lu Isirayila kaane nɔɔn bun ma. Xabu na dangu, Arami kaane mi fa susu Amonine maliy^ɛ.

11

Dawuda nun Batiseba fe

¹ N^ɛε n^ɛn f^ɔl^ɔna, mangane yi darixi mine y^ɛng^ɛ sodeni waxatin naxan yi, Dawuda yi Yowaba nun a sofa w^ɛkilexine nun Isirayila ganla birin nasiga, alogo e xa sa Amonine y^ɛng^ɛ, e yi e manga taan Rabaha rabilin. Koni, Dawuda tan lu n^ɛn Yerusal^ɛn yi. ² Ninbanna nde ra, Dawuda yi keli a siga a masiga tideni a manga banxin xun tagi, a sa a kondeni, a yi naxanla nde to a max^ɛ. A yi tofan han. ³ Dawuda yi x^ɛrane rasiga na naxanla xibarun fendeni. E yi a fala a xa, e naxa, “Batiseba

na a ra, Eliyami a dii temena, Yuriya Xiti kaana jaxanla.”⁴ Dawuda yi xerane rasiga a xilideni. A yi fa a konni, a yi a kolon jaxanla ra. A yi baxi yelindeni a kike wanla ra.⁵ Na jaxanla yi fudikan, a yi xeraan nasiga a faladeni Dawuda xa, a naxa, “N bata fudikan de.”

⁶ Nayi, Dawuda yi xeraan nasiga Yowaba ma, a naxa, “Yuriya Xiti kaan nafa n ma.” Yowaba yi Yuriya rafa Dawuda ma.⁷ Yuriya yi siga Dawuda fema, a yi a maxədin Yowaba a fe ma, a yi a maxədin yamaan nun yengen kiin ma.⁸ Na xanbi ra, a yi a fala a xa, a naxa, “Siga i konni, i sa i matabu.” Yuriya yi mini manga banxini, mangan yi finmaseene rasiga a ma.⁹ Koni Yuriya yi a sa manga banxin dæn na e nun a kanna walikæen bonne, a mi siga a banxini.¹⁰ E to na fala Dawuda xa, a yi Yuriya maxədin, a naxa, “I mi kelixi sigati xunkuyen xan yi iki? Nanfera i mi sigama i konni?”¹¹ Yuriya yi Dawuda yabi, a naxa, “Alaa Kankiraan nun Isirayila ganla nun Yuda kaane birin bubune nan kui, n kanna Yowaba nun i ya walikæne fan burunna ra. N tan sige n konni waxatini ito yi ba, n sa n dæge, n yi n min, nxu nun n ma jaxanla yi kafu? N bata n kələ i yi, n mi na fe sifan ligə mumə!”¹² Dawuda yi a fala Yuriya xa, a naxa, “I mən xa lu be to, tila n yi i rasiga.” Na ma, Yuriya yi lu Yerusalən yi han na xətən bode.¹³ Dawuda yi a xili a xa a dæge, a yi a min a tabanla ra, a yi manpaan min han a xunna yi keli a ra. Koni jinbanna ra, Yuriya yi mini, a yi sa a sa sena nde fari a kanna walikæen bonne fema, a mi siga a banxini.

¹⁴ Na xətən bode xətənni, Dawuda yi bataxina

nde s_eb_e Yowaba ma, a yi a so Yuriya yii. ¹⁵ A yi a s_eb_e na bataxin kui, a naxa, “Yengen d_enaxan na naxu, Yuriya ti m_enna y_een na, ε yi ε masiga a ra, alogo yaxune xa a faxa.” ¹⁶ Nayi, Yowaba yi taan nabilin, a yi a kolon sofa s_enbe_mane d_enaxan yi, a yi Yuriya ti m_enni. ¹⁷ Taan sofane yi mini e Yowaba y_engε, e yi Dawudaa sofana ndee faxa. Yuriya Xiti kaan yi bira, a faxa. ¹⁸ Yowaba yi na feen nasiga Dawuda ma y_eng_e danguxi kii naxan yi. ¹⁹ A yi x_eraan ti yamarini itoe ra, a naxa, “I na yelin y_eng_e kiin y_ebe_e mangan xa waxatin naxan yi, ²⁰ xa mangan x_olo, a yi a fala, a naxa, ‘Nanfera ε masoxi taan na y_engε sodeni? ε mi a kolon a e bunna tima n_en yinna xun tagi? ²¹ Nde Abimeleki faxaxi, Yerubeseti a dii x_em_en Tebesi taani? Naxanla nde xa mi se din g_em_ena nde ragodo a fari yinna xun tagi ba, a yi faxa?* Nanfera ε masoxi yinna ra?” Nayi, i yi a fala a xa, i naxa, ‘I ya walik_een Yuriya Xiti kaan fan bata faxa.’”

²² X_eraan yi siga. A sa na birin y_eba Dawuda xa alo Yowaba a fala a xa kii naxan yi. ²³ X_eraan yi a fala, a naxa, “Taan kantan tiine s_enben yi gbo nxu xa. E siga n_en nxu xili ma burunna ra, nxu yi e kedi han taan so d_een na. ²⁴ Xalimakuli kanne yi nxu mabun keli yinna xun tagi, nanara i ya sofana ndee yi faxa alo Yuriya, Xiti kaana.” ²⁵ Dawuda yi a fala x_eraan xa, a naxa, “Siga, i sa Yowaba raw_ekile, i yi a fala a xa, i naxa, ‘I nama feni itoe yate fe naxin na. Y_engε yo y_engε, faxan tima f_ox_o firinna birin nin. Taan suxu ki fajni, i yi a kala.’”

* **11:21:** Na fe m_on s_eb_exi Kitisane 9.53 kui.

²⁶ Yuriyaa jaxanla na mε waxatin naxan yi, a a xεmεn bata faxa, a yi sunu. ²⁷ Koni sunun waxatin to dangu a xun ma, Dawuda yi fa a ra a konni. A yi a findi a jaxanla ra, a yi dii xεmε keden bari a xa.

Dawuda feen naxan naba, na yi rajaxu Alatala ma.

12

Nabi Natan yi Alaa xələna fe fala

¹ Alatala yi Natan nasiga Dawuda ma. Natan yi fa a fema, a yi a fala a xa, a naxa, “Xεmε firin yi taa kedenni, nafulu kanna nan yi boden na, bodena, yiigelitəna. ² Xuruse xunxurin nun a xungbeen wuyaxi yi nafulu kanna yii. ³ Sese mi yi yiigelitən tan yii fō yεxεedi keden, a naxan sara, a yi a baloma, a yi gboma a konni e nun a dii xεmene. E birin yi donse kedenna nan donma e nun nənəna, a yi xima a dεxən nən. A yi luxi nən alo a dii tεmēna. ⁴ Ləxəna nde, xəjən yi fa nafulu kanna konni, a mi tin a xuruse keden tongε, a yi a faxa, koni a yi sa yiigelitəna yεxεedin tongo, a yi na faxa a xəjən xa.”

⁵ Dawuda yi xələ na xεmεn ma han, a yi a fala Natan xa, a naxa, “N bata n kələ habadan Alatala yi. Xεmεn naxan na ligaxi, a lan a faxa. ⁶ Bayo a bata na liga, a mi kininkinin, a yεxεε muñaxin jəxəma nən yεxεε naanin gbətεye ra.”

⁷ Nayi, Natan yi a fala Dawuda xa, a naxa, “I tan nan na xεmεn na! Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘N tan nan i sugandixi mangan na Isirayila xun na, n tan nan i baxi Səli yii! ⁸ N yi i kanna Səli a denbayaan lu i sənbən bun. N yi i kanna jaxanle so i yii. N yi Isirayila yamaan nun

Yuda yamaan so i yii. Xa na yi xurun nun, n mən yi
nde se na fari nən. ⁹ Nanfera nayi, i n tan, Alatalaa
falane rabeninxı, naxan mi rafan n ma, i yi na ligə?
I bata Xiti kaan Yuriya faxa yengəni, i yi a naxanla
findi i gbeen na, i yi a faxa Amonine silanfanna
ra. ¹⁰ Awa iki, silanfanna mi a masigama i ya
banxin na, bayo i bata n najaxu, e nun bayo i bata
Yuriya Xiti kaana naxanla tongo, i yi a findi i ya
naxanla ra.’ ¹¹ Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘N
tərəyaan nafama nən i ya denbayaan xili ma. N yi
i ya naxanle tongo i yee xəri, n yi e so i ya muxuna
ndee yii, e yi kafu yanyin na. ¹² Bayo i bata a ligə
wundoni, n tan a rakamalima Isirayila birin nan
yətagi yanyin na.’ ”

¹³ Dawuda yi a fala Natan xa, a naxa, “N bata
Alatala yulubin tongo.” Natan yi a fala Dawuda
xa, a naxa, “Alatala bata i mafelu i yulubin na, i
mi faxama. ¹⁴ Koni bayo i bata a ligə yaxune yi
Alatala mafala fata feni ito ra, diin naxan barixi,
na faxama nən.” ¹⁵ Na xanbi ra, Natan yi siga a
konnı.

Dawudaa diin yi faxa

Yuriyaa naxanla diin naxan bari Dawuda ma,
Alatala yi na rafura, a lu doyenje. ¹⁶ Dawuda yi Ala
maxandi diin xa, a sun. A to so a konni, a xi saxi
bəxəni. ¹⁷ A banxin muxune yi a karahan alogo
e xa a rakeli bəxəni, koni a mi tin kele bəxəni, a
mi donse don e xən. ¹⁸ Xi soloferede ləxəni, diin
yi faxa. Dawudaa walikene yi gaxu a fale a xa fa
fala diin bata faxa. Bayo e yi a falama nən, e naxa,
“Diin to yi jənejə, en yi falan ti a xa, koni a mi a tuli
mati en na, iki en susuma a fale a xa di fa fala diin

bata faxa? A mi fe naxina nde ligε ba?” ¹⁹ Dawuda yi a walikene to koyekoyenye e bode tagi, a yi a kolon a diin bata faxa. A yi e maxədin, a naxa, “Diin bata faxa ba?” E yi a yabi, e naxa, “A bata faxa.” ²⁰ Nayi, Dawuda yi keli bəxəni. A yi a maxa, a latikənənna sa a ma, a dugin masara, a mən yi siga Alatala batudeni, a yi a batu. Na xanbi ra, a yi siga a banxini, a yi a fala a e xa donseen so a yii, a yi a dəge. ²¹ A walikene yi a fala a xa, e naxa, “I naxan ligaxi, na bunna nanse ra? Diin to yi nəŋə, i sun, i wuga. Awa iki, diin bata faxa, i bata keli, i yi i dəge.” ²² A yi e yabi, a naxa, “Diin yi nəŋə waxatin naxan yi, n yi sunuxi, n wugama, bayo n yi mirixi a ma, n naxa, ‘Yanyina nde, Alatala kininkininma nən n ma, diin yi kisi.’” ²³ Iki, a bata faxa, n sunma nanfera nayi? N nəe a rakelə ba? N tan sigama nən a fəma, koni a tan mi fa fe n fəma sənən.”

Muluku Sulemani bari fena

²⁴ Dawuda yi a naxanla Batiseba madəndən, a yi siga a fəma, a yi a kolon naxanla ra. A dii xəmən bari, Dawuda yi a xili sa Sulemani. A yi rafan Alatala ma, ²⁵ nanara Nabi Natan yi a xili sa Yedideya,* Alatalaa fe ra.

Rabaha taan suxu fena *Taruxune Singen 20.1-3*

²⁶ Na waxatini, sofa kuntigin Yowaba bata yi Rabaha suxu, Amonine manga taana. ²⁷ A yi xərane rasiga a faladeni Dawuda xa, a naxa, “N bata Rabaha yəngə, n yi e ige baden suxu.” ²⁸ Nayi, iki, gali dənxən malan, i fa taan nabilin, i a tongo i

* **12:25:** Yedideya bunna nən fa fala “Naxan nafan Alatala ma.”

yεtε xa, n mi wama a tongo feni binyen birin yi lu n xa.”²⁹ Dawuda yi gali dɔnxɛn malan, a fa Rabaha yɛngɛ, a yi a tongo. ³⁰ A yi mangaya taxamaseri kɔmɔtin tongo na mangan xun na. Na mangaya taxamaseri kɔmɔtin xɛmaan binyen yi kilo tonge saxan liyɛ, a yi maxidixi gɛmɛ fají kɛndɛn nan na. E yi a so Dawuda xun na, mangan yi se wuyaxi tongo taani. ³¹ Dawuda yi muxune suxu, a yi e ti karahan wanle ra, wudi masonla nun gɛmɛ bɔɔn nun wudi sɛgɛn nun bitikidi bɔnbɔna.[†] A na liga Amonine taan bonne birin yi. Na xanbi ra, a so Yerusalɛn yi e nun a ganla birin.

13

Aminon nun Tamari a fe

¹ Na xanbi ra, Dawudaa dii xɛmɛna Abisalomi xunyɛ dii temena nde yi na naxan yi xili Tamari, a yi tofan han, na yi rafan Aminon ma, Dawudaa dii xɛmɛna. ² Aminon xaxinla bata yi keli han a fura Tamari a fe ra, a xunyɛna. Ayi xɔdɔxɔ Aminon ma a xa fena nde liga a ra, amasɔtɔ sungutun nasɔlɔnxin nan mɔn yi a ra. ³ Koni Aminon lanfana nde yi na, a xili Yonadabo, Simeyaa dii xɛmɛna, Dawuda ngaxakedenna, kɔtaden nan yi Yonadabo ra nun. ⁴ A yi a fala Aminon xa, a naxa, “Nanfera xɔtɔn yo xɔtɔn i sunuxi, i tan, manga diina? I mi waxi a fala feni n xa ba?” Aminon yi a yabi, a naxa, “Tamari rafan n ma, n fafaxakedenna Abisalomi xunyɛna.” ⁵ Yonadabo yi a fala a xa, a naxa, “I yεtε rafura i yi i sa saden ma. I baba na fa i fɛma waxatin naxan yi, i yi a fala a xa, i naxa, ‘Tin, n

[†] **12:31:** Bitikidin mɔn falama yirena nde yi fa fala “Birikidina.”

xunyən Tamari xa fa donsena nde rafala n xa, a xa a rafala n yətagi, a yətəen yi a so n yii, n yi a don.’ ”

⁶ A yi a yəte rafura, a yi a sa. Mangan yi fa a todeni, Aminon yi a fala mangan xa, a naxa, “Tin, n xunyən Tamari xa fa buru firin nafala n yətagi, a yətəen yi e raso n dε, n yi e don.” ⁷ Dawuda yi xəraan nasiga na faladeni Tamari xa a konni, a naxa, “Siga i tada Aminon konni, i sa donseen nafala a xa.” ⁸ Tamari yi siga a tada Aminon ma banxini, a yi a li saxi. A yi se fujin tongo, a burun bənbə, a yi burun nafala a yətagi, a yi e gilin. ⁹ Na xanbi ra, a yi e ragodo alogo a xa e don, koni a mi tin. Aminon yi a fala, a naxa, “Muxune birin namini n ma banxini!” Muxune yi mini banxini. ¹⁰ Nayi, Aminon yi a fala Tamari xa, a naxa, “Fa donseen na n xi banxini, i yətəen xa a raso n dε, n yi a don.” Tamari burun naxanye rafala, a ne xali a tada Aminon xi banxini. ¹¹ A yi e soma a yii waxatin naxan yi alogo a xa e don, a yi Tamari suxu, a yi a fala a xa, a naxa, “Tamari, fa be, en fa kafu.” ¹² A yi a yabi, a naxa, “En-ən, n tada, i nama n nayagi, amasətə na mi ligama Isirayila yi. I nama na xaxilitareyaan sifan liga. ¹³ N sigan minən yi nxu nun n ma yagina? I luma nən nayi alo xaxilitarena Isirayila yi. Iki, n bata i mafan, a fala mangan xa, a mi tondε n soε i yii mumε.”

¹⁴ Koni a mi a tuli matixi na ra mumε, a yi a suxu sənbən na, e kafu. ¹⁵ Na xanbi ra, Aminon yi a rajaxu kati, dangu xanuntenyaan na naxan yi a bəjəni lan a ma. A yi a fala a xa, a naxa, “Keli be.” ¹⁶ A yi a yabi, a naxa, “En-ən, bayo i na n kedi, na naxuma ayi nən dangu a singen na i naxan

ligaxi n na.” ¹⁷ Koni a mi a tuli matixi na ra mumε! Banxulanna naxan yi walima a xa, a yi na xili, a yi a fala a xa, a naxa, “Sungutunni ito masiga n konna ra. I yi banxin dεen balan a fɔxɔ ra ki fajı.” ¹⁸ Aminon ma walikεen yi a ramin tandeni, a dεen balan a fɔxɔ ra.

Dugi yεε masunbuxin nan yi ragodoxi Tamari ma, bayo mangana sungutun nasələnxine yi na nan soma. ¹⁹ Tamari yi xuben so a ma, dugi yεε masunbuxin naxan yi a ma, a yi na yibɔ, a yi a yiin sa a xun ma, a siga wuge. ²⁰ A tada Abisalomi yi a maxɔdin, a naxa, “Ε nun i tada Aminon bata kafu ba? N magilena, iki i dundu, i tada nan a ra, i nama feni ito sa i bɔjneni.” Tamari yagixin yi lu a tada Abisalomi a banxini, alo naxalan nabejinxina.

²¹ Manga Dawuda na birin mε waxatin naxan yi, a xələ ki fajı. ²² Abisalomi mi yi fa falan tima Aminon na, bayo a yi rajaxu a ma, amasɔtɔ a bata a magilen Tamari karahan, e kafu.

Abisalomi yi Aminon faxa

²³ Nεε firin dangu xanbini, bayo yεxεε xabe xabane yi Abisalomi yii Baali-Xasori yi, Efirami dεxɔn, a yi mangana diine birin xili. ²⁴ Abisalomi yi siga mangan fεma, a yi a fala a xa, a naxa, “Mangana, yεxεε xabe xabane n konni. Tin, ε nun i ya walikene xa sa lan naxanaxani ito yi.” ²⁵ Mangan yi a fala Abisalomi xa, a naxa, “Εn-εn, n ma diina, nxu birin mi sigε, a findin goronna nan na i xun ma.” Abisalomi yi kankan na ma mangan xa, koni mangan mi wa siga feni, a yi sa duba a xa. ²⁶ Abisalomi yi a fala, a naxa, “Nba, tin, n tada Aminon tan xa fa n fɔxɔ ra.” Mangan yi a yabi,

a naxa, “Nanfera a sigama i konni?” ²⁷ Na xanbi ra, Abisalomi mən yi xidi a ma han, a rajañ na, mangan yi a dii xemene nun Aminon bejin, e birin yi siga Abisalomi konni.

²⁸ Abisalomi yi yamarini ito fi a banxulanne ma, a naxa, “E liga ki fajii, manpaan na Aminon bøjenen nasewa waxatin naxan yi, n yi a fala ε xa, n naxa, ‘E Aminon faxa.’ Nayi, ε yi a faxa. Hali ε mi gaxu, n tan xa mi ε yamarixi ba? E səbe so ki fajii.”

²⁹ Abisalomi a banxulanne yi Aminon suxu alo Abisalomi e yamari kii naxan yi. Mafuren, mangana diin bonne yi keli, e yi te e sofanle fari, e yi e gi. ³⁰ E mən yi kira yi, na xibarun yi sa Dawuda li, e naxa, “Abisalomi bata i ya diine faxa. Keden mi luxi a nii ra.” ³¹ Mangan yi keli, a yi a dugine yibɔ, a yi a sa bɔxəni, a walikɛen naxanye birin yi a dɛxən ma, ne fan yi e dugine yibɔ. ³² Koni Yonadabo, Simeyaa dii xemena, Dawudaa ngaxakedenna, na yi falan tongo, a naxa, “N kanna, i nama a miri a e bata i ya diine birin faxa. Aminon nan keden faxaxi. Abisalomi bata yi a nata xabu Aminon kafu jnɔxɔyaan naba a xunyen naxalanmaan Tamari ra waxatin naxan yi. ³³ I nama a miri a i ya diine birin bata faxa. En-en, Aminon nan keden faxaxi.”

³⁴ Abisalomi yi a gi. Banxulanna naxan yi tixi kantan tideni, na yi a yɛen nakeli, a yi gali gbeen to fe a xanbi ra Xoronayin kiraan xən, geyaan kanke ra. ³⁵ Yonadabo yi a fala mangan xa, a naxa, “Mangana diine fama. N naxan birin falaxi, na bata liga.” ³⁶ Yonadabo yi yelinma falan tiye waxatin naxan yi, mangana diine yi fa. E wuga, mangan fan nun a walikene birin yi wuga. ³⁷ Abisalomi

bata yi a gi, a siga Talamayi konni, Amixudi a dii xemena, Gesuri mangana. Dawuda tan yi sunuxi a dii xemena Aminon ma fe ra.

³⁸ Abisalomi yi a gi, a siga Gesuri yamanani, a lu na han nee saxan. ³⁹ Manga Dawuda yi ba xeloxi Abisalomi ma, bayo a bata yi dija Aminon faxa feen ma.

14

Abisalomi mən yi so Yerusalenyi

¹ Yowaba, Seruya a dii xemən bata yi a kolon a Abisalomi xənla bata yi mangan suxu. ² Nayi, Yowaba yi naxalan fe kolonna nde fen Tekowa taan kui. A yi a fala a xa, a naxa, “A liga alo i sunuxin na a ra. I saya dugine so, i nama latikənənna sa i ma, i yete liga alo naxanla naxan faxa muxun wugama xabu a rakuya. ³ I siga mangan fəma, i falani itoe ti a xa iki.” Nayi, Yowaba yi a fala a xa a lan a xa naxan fala. ⁴ Naxanla naxan kelixi Tekowa taani, na yi siga fala tideni mangan xa. A bira bəxəni, a yetagin yi lan bəxən ma, a sənxə, a naxa, “Mangana, n malil!” ⁵ Mangan yi a maxədin, a naxa, “I waxi nanse xən ma?” A yi a yabi, a naxa, “Kaja gilen nan n na, n ma xemən bata faxa. ⁶ Dii xemə firin n yii, e bata yənge xəen ma boden yi boden faxa, bayo muxe mi yi na yi, a yi e tagi ba. ⁷ Na ma, xabilan muxune birin bata keli n xili ma, e yi a fala n xa, e naxa, ‘Naxan faxan tixi, na so nxu yii. Nxu xa a faxa a ngaxakedenna fe ra a naxan faxaxi. Nxu waxi ke tongon nan faxa fe yi.’ Yigidi kedenna naxan luxi n xa, e na kalama nən, e yi n ma xemən xinla ralo ayi, sese mi lu bəxə xənna fari.” ⁸ Mangan yi a fala naxanla

xa, a naxa, “Siga banxini. N yamarin fima nən i ya fe yi.” ⁹ Naxanla naxan kelixi Tekowa taani na yi a fala mangan xa, a naxa, “Mangana, n kanna, n tan nan kalan tixi e nun n babaa denbayana. Na yulubin nama lu mangan nun a mangayaan fari.” ¹⁰ Mangan yi a fala, a naxa, “Xa muxuna nde falan ti i ma, fa na kanna ra n fəma. A mi fa na jnoxən lige sənən.” ¹¹ A yi a fala, a naxa, “Mangan xa de xuiin tongo n xa a Marigina Ala xinli, alogo gbeejnoxə tiin nama kalan nadangu ayi, n ma dii xəmən naxan luxi a yi na fan faxa.” A yi a fala, a naxa, “N bata n kələ habadan Alatala yi, i ya diin xun səxə keden peen mi bire bəxəni.” ¹² Naxanla yi a fala, a naxa, “Tin, i ya walike jnaxanla xa fala keden peen ti i xa, i tan, n kanna, mangana.” A yi a fala, a naxa, “Falan ti.” ¹³ Naxanla yi a fala, a naxa, “Nanfera i feene rabama kiini ito yi Alaa yamaan xili ma, i falan tima alo i baxi naxan ligade iki, i bata i yetə findi yulubi kanna ra, bayo i mi faxi Abisalomi ra sa keli yamanani a luxunxi dənaxan yi. ¹⁴ Ləxəna nde en birin faxan nən, en luxi nən alo igen na bəxən, a mi fa makəe. Anu, Ala mi mafura muxun niin bə, a feene yitənma alogo naxan bata kedi, na mən xa a maso. ¹⁵ Iki, n fa ito birin falaxi mangan xa nən, bayo yamaan bata yi n magaxu. Nayi, n yi a fala, n naxa, ‘N na a falama nən mangan xa, nayi waxatina nde n naxan falama, a na ligama nən.’ ¹⁶ A tinma nən naxan waxi nxu raxəri feni Alaa yamani, a yi nxu ba na yii, n tan nun n ma dii xəməna.’ ¹⁷ Iki, n tan, i ya walike jnaxanla naxa, ‘N kanna, mangana falan xa xaxilisaan fi n ma. Bayo n kanna, mangan luxi

nən alo Alaa malekan naxan a fajin nun a þaxin kolon. Alatala, i ya Ala xa lu n xən ma.’ ” ¹⁸ Mangan yi a fala þaxanla xa, a naxa, “I nama sese luxun n ma n naxan maxədinma i ma.” Naxanla yi a yabi, a naxa, “Mangana, n kanna, falan ti.” ¹⁹ Mangan yi a maxədin, a naxa, “Yowaba xa mi ito birin falaxi i xa ba?” A yi a yabi, a naxa, “N bata n kələ mangan siini, mangana, n kanna, þəndin na a ra. I ya walikəen Yowaba nan n yamari, a falani itoe ti n xa n lan n xa naxanye fala i xa. ²⁰ I ya walikəen Yowaba ito ligaxi nən alogo feene xa liga kii gbətə yi. Koni n kanna xaxinla luxi nən alo Alaa malekana, a kolon naxan birin ligama bəxə xənna ma.”

²¹ Mangan yi a fala Yowaba xa, a naxa, “Nayi, n waxi na liga feni, siga, i sa fa banxulanna Abisalomi ra.” ²² Yowaba yi bira, a yi a yətagin lan bəxən ma, a duba mangan xa. A mən yi a fala, a naxa, “Mangana, n bata a kolon fa a i bata i ya fanna yita n na, amasətə i bata tin a ligadeni n naxan falaxi i xa.” ²³ Yowaba yi keli, a siga Gesuri yi. A sa fa Abisalomi ra Yerusalən yi. ²⁴ Koni mangan yi a fala, a naxa, “A xa xətə a konni. A nama fa n yətagi.” Nayi, Abisalomi yi siga a banxini, a mi fa mangan yətagi.

²⁵ Isirayila birin yi, xəmə tofanı mi yi na alo Abisalomi, keli a sansonle ma han a xun tagi, fə yo mi yi a ra. ²⁶ A yi a xunna maxabama nəe rajanne nin bayo a yi binyama ayi nən. A xun səxəne binyen yi dangu kilo firin na. ²⁷ Abisalomi dii xəmə saxan nan sətə e nun dii təmə keden naxan yi xili Tamari, a yi tofan han.

²⁸ Abisalomi yi lu Yerusalən yi nəe firin, a mi

fa mangan yetagi. ²⁹ Loxona nde, a yi Yowaba xili, a xa siga a ra mangan fema, koni Yowaba yi tondi sige a konni. Abisalomi mon yi a maxodin a firinden, koni Yowaba mi wa siga feni. ³⁰ Nayi, Abisalomi yi a fala a walikene xa, a naxa, “E bata Yowabaa funde xeen to n gbeen dexon ma, e sa teen so a ra.” Abisalomi a walikene yi sa teen so xeen na. ³¹ Mafuren, Yowaba yi siga Abisalomi konni, a yi a maxodin, a naxa, “Nanfera i teen soxi n ma xeen na?” ³² Abisalomi yi Yowaba yabi, a naxa, “Bayo n bata yi a fala i xa nun a i xa fa, koni i mi tinxi. N yi waxi i rasiga feni mangan nan ma xerayani ito ra, fa fala ‘Nanfera n kelixi Gesuri yamanani? A yi lan nun n lu na yi mon.’ N waxi mangan yetagin to feni fa, xa fena n na, a xa n faxa.” ³³ Yowaba yi siga Abisalomi a xerayaan nalideni mangan ma. Mangan yi Abisalomi xili, a fa a fema, a yi a xinbi sin a yetagi, a yetagin yi lan boxon ma. Mangan yi Abisalomi sunbu.

15

Abisalomi a murutena

¹ Na xanbi ra, Abisalomi yi wontoro keden tongo, e nun soone nun muxu tongue suulun, naxye yi e gima a yee ra. ² A yi keli xattonni sinma, a ti taa yi kiraan deen na. Muxu yo nema yi dangue siga mangan konni kitit sadeni, Abisalomi yi na kanna xilima nen, a yi a maxodin, a naxa, “I kelixi taan mundun yi?” Na kanna yi a yabima nen, a naxa, “Manga diina, n kelixi Isirayila bonsonna nde nin.” ³ Abisalomi yi a falama nen na kanna xa, a naxa, “I ya fe fan, i tinxin, koni muxu yo mi mangan konni naxan a tuli matima i ra.” ⁴ Abisalomi yi

a falama nən, a naxa, “Ee! Xa n yi nəe finde kitisaan na nun yamanani ito yi! Yengen naxanye birin tagi hanma kiti sa daxina, ne yi fama nən n fəma, n yi kiti kəndən sa e tagi.”⁵ Xa na kanna a maso a ra, a yi a xinbi sin a yətagi, Abisalomi yi a rakelima nən, a yi a sunbu.⁶ Muxun naxanye birin yi sigama mangan fəma kiti sadeni, Abisalomi yi na ligama nən, Abisalomi lu rafanŋe Isirayila muxune ma na kii nin.

⁷ Nee naanin dangu xanbini, Abisalomi yi a fala mangan xa, a naxa, “Tin, n xa siga Xebiron yi, alogo n layirin naxan tongoxi Alatala xa, n xa sa na rakamali.⁸ N yi Gesuri taani Arami yamanani waxatin naxan yi, n na layirin tongo nən, xa a n nafa Yerusalən yi, n saraxan bama nən Alatala xa Xebiron yi.”⁹ Mangan yi a fala a xa, a naxa, “Siga bəŋe xunbenli.” Nayi, Abisalomi yi keli, a siga Xebiron yi.

¹⁰ Abisalomi yi xərane rasiga wundoni Isirayila bəxən birin yi, e xa sa a fala, e naxa, “Ə na xətaan xuiin mə waxatin naxan yi, ə xa a fala, ə naxa, ‘Abisalomi nan yamanan mangan na Xebiron taani.’ ”¹¹ Muxu kəmə firin bata yi keli Yerusalən yi fa Abisalomi fəxə ra, koni e yi biraxi a fəxə ra xaxilitareyaan nin, e mi yi fefe kolon na feni.¹² Abisalomi yi saraxan nalima waxatin naxan yi, a yi xəraan nasiga Giloha taani, Axitofeli Giloha kaan xilideni, Dawudaa maxadi tiina. Yanfan sənbən yi gbo ayi, muxune yi wuya ayi Abisalomi fəxə ra.

Dawuda yi a gi Yerusalən yi

¹³ Dənxən na, fala ralina nde yi a fala Dawuda xa, a naxa, “Isirayila kaane bata bira Abisalomi fəxə ra.” ¹⁴ Nayi, Dawudaa walikəen naxanye yi a fəma Yerusalən yi, a yi a fala ne xa, a naxa, “Ə keli, en na en gi, bayo fərə mi sa luma na en yi en ba Abisalomi yii. Ə siga mafuren, xanamu, a tan a mafurama nən a gbalon sa taan birin fari silanfanna ra.” ¹⁵ Mangana walikəne yi a fala, e naxa, “Mangana, nxu kanna, nxu i sagoni.” ¹⁶ Mangana muxune birin yi bira a fəxə ra, a yi a konyi naxalan* fu lu manga banxin kantandeni. ¹⁷ Mangan nun a fəxərabirane birin mini taani waxatin naxan yi, e sa ti banxina nde dəxən naxan makuya taan na ndedi. ¹⁸ Dawudaa walikəne birin yi lu dangue a dəxən, e nun Keretine nun Peletine nun Gati taan muxu kəmə senninna naxanye bira a fəxə ra, ne birin yi lu dangue mangan yətagi.

¹⁹ Mangan yi a fala Itayi Gati kaan xa, a naxa, “Nanfera i fan fama n fəxə ra? Xətə, i lu Manga Abisalomi fəma amasətə xəjnən nan i tan na, muxu kedixin nan i tan na keli i ya yamanani. ²⁰ I faxi xoro nin, n xa i xali n yii to ba? Anu n tan yətəen mi a kolon n sigan dənaxan yi. I ngaxakedenne tongo, i xətə. Alaa hinanna nun a tinxinna xa lu i xən.” ²¹ Koni, Itayi yi mangan yabi, a naxa, “N bata n kələ habadan Alatala yi e nun n ma mangan niini. Mangana, n kanna, n tan i ya walikəen luma nən i fəxə ra, i na siga dədə, xa a findi sayaan na hanma kisina.” ²² Nayi, Dawuda yi a fala Itayi Gati kaan xa, a naxa, “En siga, dangu yəen na!” Na ma,

* **15:16:** Konyi naxanle sariyan səbəxi Xərəyaan 21.7-11 kui. Konyin nan ne ra, a naxanye sətə a naxanla ra.

Itayi nun a sofane nun a denbayane birin yi siga.

²³ Yamanan muxune birin yi wugama, e gbeleg-bele, ganla nema danguma Dawuda yetagi. Mangan yeteen yi Kedirən lanbanni gidi kiraan xən naxan sigama tonbonni. ²⁴ Sadəki fan yi na, e nun Lewi bənsənna muxun naxanye yi Alaa Layiri Kankiraan xalima.[†] E yi Alaa Kankiraan dəxə, saraxarali Abiyatari yi lu saraxan naliyə han naxanye birin yi kelima taani, ne yi dangu nan. ²⁵ Mangan yi a fala Sadəki xa, a naxa, “Alaa Kankiraan naxete taani. Xa n na Alatalaa hinanna sətə, a n naxete, a tinma nən n Layiri Kankiraan to e nun a dəxədena. ²⁶ Koni xa Ala a fala, a naxa, ‘I mi fa rafan n ma sənən,’ awa, n tan ni i ra naxan na rafan a ma a xa na ligə n na.” ²⁷ Mangan mən yi a fala saraxarali Sadəki xa, a naxa, “Xete taani bəyəne xunbenli, e nun i ya dii xəməna Aximaasi nun Abiyatari a dii xəmən Yonatan. ²⁸ N tan mabinni, n luma nən tonbonni baan gidideni, han n yi i ya xibarun sətə i ya xərane ra.” ²⁹ Nayi, Abiyatari nun Sadəki yi Alaa Kankiraan xali Yerusalən yi, a sa lu na.

³⁰ Dawuda wugamatən yi te Oliwi geyaan fari, a yetagin luxunxi, a sanni genla a ra. Naxanye birin yi tema a fəxə ra, ne fan bata yi e yetagine luxun, e yi wugama. ³¹ E yi a fala Dawuda xa, e naxa, “Axitofeli biraxi Abisalomi fəxə ra yanfantenne ye.” Dawuda yi a fala, a naxa, “Alatala, a ligə Axitofeli maxadine xa findi fufafuun na.” ³² Dawuda geyaan xun tagin li waxatin naxan yi, Ala batuma dənaxan yi, a yi a maxadi muxun Xusayı, Araka

[†] **15:24:** 15.24 Layiri Kankirana fe mən sebəxi Xərəyaan 25.10-22 kui.

bɔnsɔnna muxuna nde to fε a ralandeni, a dugine yibɔxi, burunburunna a xunni. ³³ Dawuda yi a fala a xa, a naxa, “I nama fa n fɔxɔ ra, i findima nɛn n goronna ra. ³⁴ Xetɛ taani, i sa a fala Abisalomi xa, i naxa, ‘N bata findi i ya walikɛen na. A singeni, n wali nɛn i baba xa, koni iki, n waxi wali feni i tan nan xa.’ Na ma, i nɔe n maliyε Axitofeli a maxadi xuine kalɛ nɛn n xili ma. ³⁵ Saraxaraline, Sadɔki nun Abiyatari luma nɛn i fɛma. I na naxan birin to manga banxini, i yi a fala saraxaraliin Sadɔki nun Abiyatari xa. ³⁶ Sadɔki a dii xemena Aximaasi nun Abiyatari a dii xemena Yonatan firinne birin e fɛma, i na xibarun naxanye mɛ, i yi e rafa ne faladeni n xa.” ³⁷ Nayi, Dawuda xɔyin Xusayi xetɛ taani waxatin naxan yi, Abisalomi fan yi so Yerusalɛn yi.

16

Dawuda xɔyine nun a yaxune

¹ Dawuda bata yi dangu geyaan xuntagin na ndedi, Mefiboseti a walikɛen Siba yi fa a ralandeni. Sofali firin yi a fɔxɔ ra, buru kɛmɛ firin, bogise xɔnna xaren ligaseen yɛɛ kɛmɛ e nun xɔdɛ bogi xaren ligaseen yɛɛ kɛmɛ e nun manpa kundi keden yi naxanye fari. ² Mangan yi a fala Siba xa, a naxa, “I ito ligan di?” Siba yi a yabi, a naxa, “Sofanle findin denbaya maxali seen nan na, burune nun wudi bogine findima i ya sofane balon nan na, naxanye na tagan tonbonni, manpaan yi findi ne min seen na.” ³ Mangan yi a fala, a naxa, “I kanna dii xemena minɛn yi?” Siba yi a yabi, a naxa, “Mefiboseti bata lu Yerusalɛn yi, bayo a falaxi nɛn,

a naxa, ‘Isirayila yamana n babaa mangayaan soma nən n yii to.’ ” ⁴ Mangan yi a fala, a naxa, “Mefiboseti gbeen naxan birin na, n bata na birin so i yii.” Nayi, Siba yi a xinbi sin bɔxəni. A yi a fala, a naxa, “I nuwali Mangana, i bata hinan n na.”

⁵ Manga Dawuda to fa Baxurin taan fema, muxuna nde yi mini, e nun Səli birin yi bənsən kedenna nin, a xili Simeyi, Geraa dii xəməna. A mini, a lu dangan tiyε. ⁶ A lu gəməne wole Dawuda ma e nun Manga Dawudaa walikəne birin, hali yamaan nun sofa sənbəmane to yi a yiifanna nun a kəmənna ma. ⁷ Simeyi yi a dangama, a gbelegbele, a naxa, “Siga, siga, fuyantenna, faxa tiina! ⁸ I faxan naxanye tixi Səli a denbayani, Alatala i ratərənma nən ne birin na. I bata mangayaan ba Səli yii, nanara Alatala bata a so i ya dii xəməna Abisalomi yii. Iki, i tan tərəni bayo faxa tiin nan i ra.” ⁹ Nayi, Seruyaadii xəməna Abisayi yi a fala mangan xa, a naxa, “Nanfera bare faxaxini ito mangan dangama, n kanna? A lu n xa sa a xunna ba a de.” ¹⁰ Koni mangan yi Abisayi yabi, a naxa, “I tan nun i tada Yowaba, ε gbee biran nanse yi? Xa a sa a li xəmeni ito n dangama bayo Alatala nan a yamarixi a xa n danga, muxu yo mi nəe falan tiyε a ma.” ¹¹ Dawuda mən yi a fala Abisayi nun a walikəne xa, a naxa, “Xa n ma diin waxi n faxa feni, a mi finde tərəna fe ra xa Bunyamin kaani ito fan na ligi. ε a lu na, a xa n danga, xa Alatala bata a yamari. ¹² Waxatina nde, Alatala n ma tərən toma nən. Nayi, a n ma dangan masarama nən duban na.”

¹³ Dawuda nun a fɔxərabirane yi sigan waxatin naxan yi kiraan xən, Simeyi yi sigama e yəlanni geyaan kanke ra, a mən yi lu e dangε, a yi lu gəmən

nun bəndən wolə e ma. ¹⁴ Dənxən na, mangan nun a fəxərabirane yi Yurudən baan li. E bata yi xadan, e yi e matabu mənni.

Abisalomi Yerusalənyi

¹⁵ Abisalomi bata yi so Yerusalən yi e nun Isirayila yamaan birin, Axitofeli fan yi a fəxə ra. ¹⁶ Xusayı, Araka bənsənna muxuna nde, Dawuda maxadi muxun fa waxatin naxan yi Abisalomi fəma, a gbelegbele, a naxa, “Tantunna mangan xa.” ¹⁷ Abisalomi yi Xusayı maxədin, a naxa, “I ya tinxinna ngaan nan na ra i xəyin Dawuda xa ba? Nanfera i mi sa a mati?” ¹⁸ Xusayı yi Abisalomi yabi, a naxa, “N mi tinxi nən. Bayo Alatala nun Isirayila birin naxan sugandixi mangan na, n na nan fəxə ra. Nayi, n luma i tan nan fəxə ra. ¹⁹ N walima nde xa? A finde a dii xəmən na ba? Bayo n bata yi wali i baba xa, n walima nən i fan xa.”

²⁰ Abisalomi yi a fala Axitofeli xa, a naxa, “Ə a fala ə bode tagi en lan en xa naxan ligə.” ²¹ Axitofeli yi Abisalomi yabi, a naxa, “Dawuda konyi naxanla* naxanye lu manga banxin kantändeni, ə nun ne xa sa kafu. Nayi, Isirayila birin a kolonjə a i bata rajaxu i baba ma alo se kunxin xirina, i fəxərabirane yi sənbə so.” ²² Nayi, e bubun ti Abisalomi xa manga banxin xuntagi, Abisalomi nun a babaa konyi naxanle yi sa kafu mənni Isirayila birin yetagi. ²³ Na waxatini, Axitofeli a maxadin yi suxi alo Ala yetəna a fala kii naxan

* **16:21:** Konyi naxanle sariyan səbəxi Xərəyaan 21.7-11 kui. Konyin nan ne ra, Dawuda naxanye sətə a naxanla ra.

yi. Dawuda nun Abisalomi fan yi a maxadine suxuma kii kedenna nin.

17

Xusayi yi Axitofeli matandi

¹ Waxatidi to dangu, Axitofeli yi a fala Abisalomi xa, a naxa, “Tin, n xa muxu wuli fu nun firin sugandi, n siga Dawuda fɔxɔ ra to kœen yetœen na.

² N sa a xadanxin lima nœn, fanga mi fa a ra, n yi a suxu. Naxanye biraxi a fɔxɔ ra, ne yi e gi. Nayi, n yi mangan kedenna faxa. ³ N yi yamaan birin mabandun i ma. I xœmen naxan fenma, na na faxa, yamaan birin fama nœn i ma, e lu bɔŋe xunbenli.”

⁴ Na falan yi Abisalomi nun Isirayila fonne birin kœnen.

⁵ Na waxatini, Abisalomi yi yamarin fi, a naxa, “E mœn xa Xusayi, Araka bœnsœnna muxun fan xili alogo en xa a mœ a naxan falama.” ⁶ Xusayi yi fa Abisalomi fœma, Abisalomi yi a fala a xa, a naxa, “Axitofeli ito nan falaxi, a naxan falaxi a lan en yi na liga ba hanma œn-œn? I fan xa falan ti.”

⁷ Xusayi yi Abisalomi yabi, a naxa, “Ito yi, Axitofeli mi maxadi fajni tixi. ⁸ I yetœna i baba nun a muxune kolon ki fajni. Sofa kenden nan e ra, e magaxu alo yatan naxan ma diiye baxi a yii burunna ra. Yengœ soon nan yi i baba ra, a mi luma yamaan fœma kœen birin na. ⁹ Iki, a luxunxi yinla nde ra hanma yire gbete. Dawudaa ganla na en ma muxuna ndee faxa tun, na feen xibarun sigama ayi nœn, e naxa a Abisalomi a ganla bata no. ¹⁰ Na na liga, hali sœnbœmaan naxanye luxi alo yatane en ma ganla yœ, ne tunnaxœlœma e ma nœn, bayo Isirayila kaane birin a kolon a yengœ so fajin nan i baba ra, anu

a fɔxərabirane sənbən gbo. ¹¹ Nayi, n miriyani, Isirayila sofane birin xa e malan i fəma, keli Dan ma han sa dəxə Beriseba ra. Nayi, e wuyama ayi nən alo baan jəmənsinna. Na xanbi ra, i yətəen yi siga e yəngədeni. ¹² A lu dədə, en na a suxə, en so a xunna alo xiila godon bəxən ma kii naxan yi. E nun a muxune sese mi a yimine. ¹³ Xa a luxun taana nde yi en ma, Isirayila kaane birin fə lutin na, en yi na taan halagi, hali a gəmedina, a mi luye.” ¹⁴ Abisalomi nun Isirayila kaane yi a fala, e naxa, “Araka bənsənna muxu Xusayi a maxadi xuine dangu Axitofeli gbeene ra.” Alatala bata yi a ragidi nun a Axitofeli a maxadi xuiin xa kala alogo tərən xa Abisalomi li.

¹⁵ Axitofeli naxan fala Abisalomi nun Isirayila fonne xa, Xusayi yi na rali saraxaralina Abiyatari nun Sadəki ma. ¹⁶ A yi a fala e xa, a naxa, “Iki, ε mafura xəraan nasigε Dawuda ma. Ε yi a fala a xa, a nama kəeən nadangu baan mərəmərəni. A lan a xa baan gidi alogo a nama e nun a fɔxərabirane raxəri.” ¹⁷ Yonatan nun Aximaasi yi tixi En-Rogeli yi. Walikə giləna nde yi fa a fala e xa, a e xa sa na fala Dawuda xa, bayo e mi yi suse soε taani e yi e yətə mayita. ¹⁸ Koni, banxulanna nde yi e to, a sa a fala Abisalomi xa. Nayi, e firinna birin yi siga mafuren, e sa so xəməna nde a banxini Baxurin taani xəjinna yi naxan ma sansan kui, e sa e luxun mənna ra. ¹⁹ Naxanla yi bitinganna tongo, a yi a sa xəjinna də ra, a sansi xəri dinxin tongo a na sa mən fari alogo e nama sike sese ma. ²⁰ Abisalomi a walikəne to na naxanla banxin li, e yi a maxədin, e naxa, “Aximaasi nun Yonatan minən?” Naxanla yi e yabi, a naxa, “E bata dangu xuden na.” Walikəne

yi e fen, e mi e to, e yi xεtε Yerusalen yi. ²¹ E keli xanbini na, Aximaasi nun Yonatan yi te xɔjinna ra, e sa Manga Dawuda rakolon. E yi a fala Manga Dawuda xa, e naxa, “Ε keli, ε mafura, ε baan gidi, bayo Axitofeli bata maxadin ti lan ε fe ma.” ²² Dawuda nun yamaan naxan yi a fɔxɔ ra, e keli benun subaxani, e birin yi Yuruden baan gidi. Keden mi lu naxan mi Yuruden baan gidi.

²³ Axitofeli to a to, a a maxadi xuiin mi suxi, a yi a sofanla tongo, a siga a konni a taani. A yamarine fi a denbayaan ma. Na xanbi ra, a yi a yetε singan, a yi faxa. E yi a maluxun a baba gaburun na.

Dawuda Maxanayin taani

²⁴ Dawuda yi siga Maxanayin taani, Abisalomi Yuruden baani gidi waxatin naxan yi e nun Isirayila ganla birin. ²⁵ Abisalomi bata yi Amasa findi sofa kuntigin na Yowaba funfuni. Amasa baba nan yi Yeteri ra, Isirayila kaan naxan Abigayili dɔxɔ, Naxasi a dii tεmεna, Yowaba nga Seruya xunyεna. ²⁶ Abisalomi nun Isirayila kaane yi e gali malanden nafala Galadi yamanani.

²⁷ Dawuda to fa Maxanayin taani, Naxasi a dii xεmεn Sobi naxan yi kelixi Rabaha yi, Amonine manga taana, na nun Amiyεli a dii xεmεn Makiri, Lodebara kaana, e nun Galadi kaan Barasilayi, naxan yi kelixi Rogelimi yi, ²⁸ ne yi fa seni itoe ra Dawuda yεε ra: sadene nun goronne nun fεnεne nun murutun nun fundenna nun murutu fujin nun sansi xɔri gilinxine nun konso togen nun togen siya gbεtεye nun ²⁹ kumin nun nənən nun yεxεεne nun fεnεna. E fa ne birin na Dawuda nun a yamaan xa naxanye yi a fɔxɔ ra, alogo e xa e don,

bayo e yi a falama nən, e naxa, “Kamen nun ige xonla bata yamani ito suxu tonbonni.”

18

Abisalomi faxa feen yengeni

¹ Dawuda yi yamaan malan naxanye yi a fəxəra, a yi sofa kuntigine dəxə naxanye muxu kəmene nun muxu wuline xun na. ² Dawuda yi yamaan fəxə singen nasiga Yowaba ma a yamarin bun, a yi a fəxə firinden nasiga Abisayi ma a yamarin bun, Seruyaa dii xəmen Yowaba tada. Dawuda yi a fəxə saxanden nasiga Itayi Gati kaan ma a yamarin bun. Mangan mən yi a fala yamaan xa, a naxa, “N fan wama siga feni ε fəxə ra.” ³ Koni, yamaan yi a fala a xa, e naxa, “I mi sigama. Bayo xa nxu nxu gi, yaxune mi nxu yatəma, hali nxu fəxə kedenna faxa, e mi na yatəma. Koni, i tan dangu nxu tan sofa muxu wuli fu ra. Nanara, a lan i lu taani, i nəe nxu maliyə dənaxan yi.” ⁴ Mangan yi e yabi, a naxa, “Naxan nafan ε ma, n na nan ligama.” Sofane yi minima kəmə kəmə yəen nun wuli wuli yəen ma waxatin naxan yi, mangan yi ti taan so dəen na. ⁵ Mangan mən yi a fala Yowaba nun Abisayi nun Itayi xa, a naxa, “N bata ε mafan, ε nama fe nəxi yo liga Abisalomi ra, n ma diina.” Sofane birin yi a xuiin name na yamarin fiyə kuntigine ma.

⁶ Dawudaa sofane yi mini siga Abisalomi a ganla yəngədeni, yəngən so Efirami fətənna nin. ⁷ Dawudaa ganla yi Abisalomi a ganla nə, e yi muxu wuli məxəjənə faxa e ra na ləxəni. ⁸ Yəngən yi

so yamanan birin yi. Naxanye faxa fɔtɔnni, ne yi wuya dangu naxanye faxa yengen.

⁹ Na waxatini, Abisalomi yi mini Dawudaa waliene ma. Abisalomi bata yi te sofanla fari. Sofanla yi so wari bili gbeen yiine bun, Abisalomi xunna yi kankan wari yiine longonna ra. A lu bɔxɔn nun kuyen tagi, sofanla yi mini a bun.

¹⁰ Xemena nde to na to, a fa na fala Yowaba xa, a naxa, “N bata Abisalomi to singanxi wariin bun.”

¹¹ Koni, Yowaba yi a fala xemən xa, a naxa, “I a to nən? Nanfera i mi a faxa keden na? N yi gbeti gbanan fu soe nən i yii e nun tagixidina nde.”

¹² Koni na xemən yi a fala Yowaba xa, a naxa, “Hali i gbeti gbanan wuli keden so n yii, n mi tinjə fe jaxin lige mangana dii xemən na, bayo nxu birin a mə nən manga yamarini ito fima i tan nun Abisayi nun Itayi ma, a naxa, ‘E xaxili lu Abisalomi xɔn, muxu yo nama fe jaxin liga a ra.’ ¹³ Xa n yi na liga alo n mi sese məxi, n yi bənəma n niini nən, mangan yi n ma wulen kolonma nən, bayo sese mi luxunjə a ma. Nayi, i tan yətəen mi yi n xun mafale.” ¹⁴ Yowaba yi a yabi, a naxa, “N mi n ma waxatin kalama i tan xɔn.” A yi tanba saxan tongo, a sa e səti Abisalomi kankeni a jənən singanxin na.

¹⁵ Sofa banxulan fuun naxanye yi Yowabaa yengə so seene maxalima, ne yi Abisalomi rabilin, e yi a rajan.

¹⁶ Na xanbi ra, Yowaba yi xətaan fe alogo yəngən xa dan. Nayi, Dawudaa sofane yi xətə Abisalomi a ganla fɔxɔ ra. ¹⁷ E yi Abisalomi tongo, e yi a woli yili gbeen na fɔtɔnni, e gəmə gbegbe malan a fari. Na waxatini, Abisalomi a sofane yi e gi, birin yi siga a konni. ¹⁸ Abisalomi yi kəndə waxatin naxan

yi, a bata yi banxi gbeen ti Manga lanbanni, bayo a yi a mirima nən, a naxa, “Dii xəmə mi fa n yii, n xinla luyə naxan yii.” Nanara, a yi na banxin xili sa a yetə xun ma, naxan mən xili bama han to a Abisalomi a banxina.

¹⁹ Aximaasi, Sadəki a dii xəmən yi a fala Yowaba xa, a naxa, “Tin, n xa n gi n sa a fala mangan xa Alatala kitin naxan nagidixi a ma, a yi a so a yaxune yii.” ²⁰ Yowaba yi a fala a xa, a naxa, “Xibaru fajin rali mi i ra to, ləxə gbətə i sa xibaru fajin naliyə, koni to i mi a xalə, bayo mangana dii xəmən bata faxa.” ²¹ Yowaba yi a fala Kusi kaana nde xa, a naxa, “Siga, i naxan toxi, sa na fala mangan xa.” Kusi kaan yi a xinbi sin Yowaba bun ma, a yi a gi. ²² Aximaasi, Sadəki a dii xəmən mən yi a fala, a naxa, “Sese liga, tin, n fan xa n gi Kusi kaan fəxə ra.” Yowaba yi a fala, a naxa, “N ma diina, nanfera i waxi i gi feni? Na mi findima xibaru fajin ra i tan xa.” ²³ Aximaasi mən yi a fala, a naxa, “Hali fefe liga, n waxi n gi feni.” Yowaba yi a fala a xa, a naxa, “Awa, i gi!” Aximaasi yi a gi mini Yurudən mərə yi kirani, a sa dangu Kusi kaan na.

²⁴ Dawuda yi dəxi də firinne tagi. Kantan muxun yi siga yinna xun tagi, a yi a yəen nasiga, a yi xəməna nde kedenna to fə a giyə. ²⁵ Kantan muxun yi gbelegbele, a yi a fala mangan xa. Mangan yi a yabi, a naxa, “Xa a kedenna nan a ra, a fama xibaru fajin nan na.” Na xəraan yi masoma, ²⁶ kantan muxun mən yi muxu gbətə fan to gixi. A gbelegbele də kantanna ra, a naxa, “Muxuna nde fan kedenna fama a giyə.” Mangan yi a fala, a naxa, “Na fan faan xibaru fajin nan na.” ²⁷ Kantan muxun yi a fala, a naxa, “Muxu singen luxi alo

Aximaasi na a ra, Sadəki a dii xəməna.” Mangan yi a fala, a naxa, “Xəmə fajin nan a ra, a fama xibaru fajin nan na.” ²⁸ Aximaasi yi gbelegbele, a yi a fala mangan xa, a naxa, “I nuwali.” A yi a xinbi sin mangan yətagi, a yetagin yi lan bəxən ma, a yi a fala, a naxa, “Barikan bira Alatala xa, i ya Ala, naxan i yəngə faane soxi i yii, mangana, n kanna.” ²⁹ Mangan yi a maxədin, a naxa, “Abisalomi yiylan?” Aximaasi yi a yabi, a naxa, “N tan i ya walikəen mayimaxa gbeen to nən Yowaba nxu nun i ya walikəna nde rafa waxatin naxan yi, koni n mi yi a kolon fefe yi a ra.” ³⁰ Mangan yi a fala, a naxa, “I masiga, i ti be.” Aximaasi yi a masiga, a lu tixi. ³¹ Kusi kaan fan yi fa. A yi a fala, a naxa, “Mangana, n kanna, n baxi xibaru fajin nan mədeyi, bayo Alatala bata i ya kitin sa to. Naxanye yi i yəngəma, a bata ne sa i sagoni.” ³² Mangan yi Kusi kaan maxədin, a naxa, “Sese mi Abisalomi sətəxi ba?” Kusi kaan yi a yabi, a naxa, “Naxan na banxulanna sətəxi, na xa i yaxune birin sətə, e nun naxanye birin murutəxi i xili ma.”

19

Dawuda yi a dii xəmən wuga

¹ Nayi, mangan yi kontəfili, a yi te sangansoon kəə ra taan yinna dəen xun ma, a lu wuge. A yi lu sigamatini, a falama, a naxa, “N ma dii xəməna Abisalomi! Hali n tan yi faxa i funfuni nun. N ma dii xəməna Abisalomi, n ma dii xəməna!” ² E yi na fala Yowaba xa, e naxa, “Mangan sunuxin luma Abisalomi wuge.” ³ Na ləxən xunna kenla yi masara sunun na sofane birin xa. Bayo na ləxəni

yamana a me nen a mangan sunuxi a dii xemena fe ra. ⁴ Na ləxən yetəni, sofane luxunxin yi so taani alo sofa yagixin naxanye e gixi yengeni. ⁵ Mangan bata yi a yetagin luxun, a gbelegbelema, a naxa, “N ma dii xemena Abisalomi! Abisalomi, n ma dii xemena, n ma dii xemena!” ⁶ Yowaba yi so mangan konni, a yi a fala a xa, a naxa, “I bata i ya walikene birin nayagi to, naxanye i niin nakisixi, ε nun i ya dii xemene nun i ya dii temene nun i ya naxanle nun i ya konyi naxanle birin. ⁷ I rajaxu naxanye ma, i bata ne rafan, i rafan naxanye ma, i yi ne rajaxu. Bayo i bata a yita to, a i ya gali mangane nun i ya walike tinxinxine, a ne bətə mi i xa. N bata a to iki xa Abisalomi yi lu a nii ra nun to, nxu tan birin yi faxa na, na yi rafan i ma nun. ⁸ Nayi, keli, i mini, i falan ti i ya walikene xa. Bayo n bata n kələ Alatala yi, xa i mi mini muxu keden mi luye i fəxə ra to kœen na, na naxuma ayi nen dangu tərən na naxan birin bata ligi keli i foningeaya waxatin ma han iki.” ⁹ Nayi, mangan yi keli, a dəxə taan so dœen na. E na fala yamaan xa, e naxa, “Mangan dəxi taan so dœen na.” Yamaan birin yi fa mangan yetagi. Na waxatini, Isirayila ganla tan bata yi a gi. Birin bata yi siga e konni.

Dawuda xəte fena Yerusalən yi

¹⁰ Isirayila bənsənne birin nun yamaan birin yi matandin tima, e naxa, “Mangan bata en ba en yaxune yii, a tan nan en nakisi Filisitine ma, iki a bata a gi yamanani Abisalomi a fe ra. ¹¹ Anu, en Abisalomi naxan sugandixi a xa findi en ma mangan na, na bata faxa. Nanfera nayi, ε mi Dawuda xilima, ε yi a dəxə mangan

na?” ¹² Manga Dawuda yi xərane rasiga a faladeni saraxaraliin Sadəki nun Abiyatari xa, a naxa, “Ə falan ti Yuda fonne xa, ε naxa, ‘Nanfera ε luun dənxən na mangan naxətedeni a manga banxini? Anu, n tan yetəna Isirayila kaane miriyane kolon. ¹³ Ngaxakedenmane nan ε ra, en wuli keden, fasa keden. Nayi, ε nama lu dənxən na xətedeni mangan ma.’ ¹⁴ Ə mən xa a fala Amasa xa, ε naxa, ‘I ngaxakedenna xa mi n na ba? Xa n mi i findi sofa kuntigin na habadan Yowaba jəxəni, Ala xa n xa tərə gbeen sətə.’ ” ¹⁵ Dawudaa falane yi Yuda muxune birin kənən, alo muxu kedenna nan yi e ra, e xəraan nasiga a faladeni mangan xa, e naxa, “Ə nun i ya walikəne birin xa xətə be.”

¹⁶ Mangan yi xətə han Yurudən baani, Yuda kaane yi siga Giligali yi alogo e xa sa mangan nalan, e yi a ragidi Yurudən baani. ¹⁷ Gera, Bunyamin kaan naxan keli Baxurin taani, na dii xəmən Simeyi yi na, na yi a mafura e nun Yuda muxune yi godo Manga Dawuda ralandeni. ¹⁸ Bunyamin kaan muxu wuli keden yi biraxi a fəxə ra, Siba fan naxan yi walima Səli a denbayaan xa, e nun a dii xəmə fu nun suulunne nun a walikə məxəjəne. Ne yi fa Yurudən baan də mangan yee ra. ¹⁹ Kunkibane yi fa alogo e xa mangana denbayaan xali e nun naxan na mangan kənən. Na to yelin Yurudən baan gide, Geraa dii Simeyi yi bira mangan yetagi. ²⁰ A yi a fala mangan xa, a naxa, “Mangan nama n suxu n haken na. N tan i ya walikəen haken naxan liga i ra i mini ləxəni Yerusalən yi, jinan na xən, i tan mangana. ²¹ Mangana, n kanna, n na a kolon a n bata yulubin liga, koni i bata a to to, n singe nan faxi i ralandeni

Yusufu bɔnsɔnna muxune birin yee ra.” ²² Nayi, Abisayi, Seruyaa dii xemən yi falan tongo, a yi a fala, a naxa, “Simeyi mi lan a faxa ba, a to Alatalaa muxu sugandixin dangaxi?” ²³ Koni Dawuda yi a fala Abisayi nun a xunyen Yowaba xa, a naxa, “Seruyaa dii xemene, ε gbee biran nanse yi? Nanfera iki, ε n matandima? N mi waxi Isirayila kaa yo xa faxa to, n laxi a ra a n tan nan Isirayila mangan na to.” ²⁴ Mangan yi a fala Simeyi xa, a naxa, “I mi faxama.” Mangan yi a kolo a xa.

²⁵ Mefiboseti, Sɔli a dii xemən fan fa nɛn mangan nalandeni. A munma yi a sanne maxa, a mi a dε xabene bi, a mi a dugine xa, xabu mangan siga lɔxɔni han a xete lɔxɔni bɔjε xunbenli. ²⁶ A to siga mangan yetag i keli Yerusalen yi, na yi a maxɔdin, a naxa, “Mefiboseti nanfera i mi sigaxi n fɔxɔ ra?” ²⁷ A yi a yabi, a naxa, “Mangana, n kanna, n ma walikeen nan n yanfaxyi, bayo n tan i ya walikena a fala nɛn, a naxa, ‘N nan n ma sofanli tɔnma nɛn, n te a fari nxu nun mangan yi siga. Bayo sankalatɔn nan i ya walikeen na.’ ²⁸ Koni, a bata sa n tan i ya walikeen mafala n kanna xa. Nayi, mangana, i luxi nɛn alo Alaa malekana. Naxan nafan i ma, na liga. ²⁹ Bayo muxun naxanye birin n fafe a denbayani, mangan yi lan nun a ne faxa, n kanna, hali na birin, i bata naxanye dεge tabanla ra i bata n tan i ya walikeen basan ne ra. N fe tinxinxin mundun ligaxi n yi n kanna mafan?” ³⁰ Mangan yi a fala a xa, a naxa, “Nanfera i mɔn falan tima? N bata a ragidi a i tan nun Siba xa bɔxɔne yitaxun.” ³¹ Nayi, Mefiboseti yi a fala mangan xa, a naxa, “A xa a birin tongo, amasɔtɔ n kanna, mangan bata so a

banxini bɔjne xunbenli.”

³² Barasilayi, naxan yi kelixi Rogelimi taani Galadi yamanani, na fan godo nən Yurudən baani, e nun mangan yi gidi, a fan xətə nən a fəxə ra baan kidi ma. ³³ Fonna nan yi a ra naxan bata yi jəe tonge solomasəxə sətə, nafulu kan gbee nan yi a ra, a tan nan yi mangan baloma, a yi Maxanayin taani waxatin naxan yi. ³⁴ Mangan yi a fala Barasilayi xa, a naxa, “Fa n fəxə ra Yerusalən yi, n nan n yengi dəxə i xən ma.” ³⁵ Koni, Barasilayi yi mangan yabi, a naxa, “N mən jəe yoli sətə alogo nxu nun mangan xa te nxu bode xən Yerusalən yi? ³⁶ To n bata fori jəe tonge solomasəxə. N nəe a fajin nun a jəxin kolonjə ba, n donseen naxan donma, n yi a min, n mi fa nəe na jaxunna kolonjə, hanma xəməne nun naxanle sigi sa xuina. Nanfera n finde goronna ra i xun ma? ³⁷ I ya walikəen sigama nən i fəxə ra ndedi Yurudən baan kidi ma. Koni nanfera mangana, i n saranna fima maani ito ra? ³⁸ Nayi, a lu n xa xətə n ma taani, n sa faxa n baba nun nna gaburun dəxən ma. Koni a mato, n ma dii xəmen Kimihami ni i ra, a tan nan sigama i fəxə ra, naxan na i kənən, i yi na liga a ra.” ³⁹ Mangan yi a fala, a naxa, “Kimihami xa fa n fəxə ra, naxan nafan a ma, n na a ligə a xa, i na wa naxan yo xən ma n tan yii, n na ligə i xa.” ⁴⁰ Yamaan birin to Yurudən baani gidi, mangan fan yi gidi, mangan yi Barasilayi sunbu, a duba a xa, Barasilayi yi xətə a konni. ⁴¹ Mangan yi siga Giligali binni, Kimihami yi biraxi a fəxə ra.

Yuda yamaan birin nun Isirayila yamaan fəxə kedenna bata yi mangan nagidi Yurudən baani. ⁴² Koni Isirayila muxune yi fa mangan fəma, e yi

a fala a xa, e naxa, “Nanfera nxu ngaxakedenne Yuda kaane i ragidixi Yuruden baani, ε nun i ya denbayana, anu i ya sofane birin yi i fɔxɔ ra?”
43 Yuda muxune birin yi Isirayila muxune yabi, e naxa, “Bayo nxu barin maso mangan na ε xa. Nanfera ε xələn na ra? Mangan nan nxu dəgema ba? Hanma a seen nan fixi nxu ma?” **44** Isirayila muxune yi Yuda muxune yabi, e naxa, “Nxu gbeen nan mangan na sanja ma fu, nxu gbeen nan Dawuda ra dangu ε ra. Nanara, ε nxu rajaxuxi? Nxu singe mi yi a fala a en ma mangan xa xεtε ba?” Koni Yuda muxune yi falan ti a naxin na dangu Isirayila muxune ra.

20

Seeba yi murute Dawuda xili ma

1 Xεmε fuyantenna nde yi Giligali yi, a xili Seeba, Bikiri a dii xεmεna, Bunyamin kaana. Na yi xətaan fe, a gbelegbele, a naxa,
 “Sese mi en nun Dawuda tagi.
 En nun Yesē a dii xεmεni ito mi malanxi sese ma.
 Isirayila kaane,
 birin xa siga a kon yi.”

2 Nayi, Isirayila kaane yi xεtε Dawuda fɔxɔ ra, e bira Seeba fɔxɔ ra, Bikiri a dii xεmεna. Koni, Yuda muxune yi lu e mangan fɔxɔ ra, e yi sa a mati keli Yuruden baani siga han Yerusalen yi.

3 Dawuda yi so a banxini Yerusalen yi. Mangan yi a konyi jaxalan fune tongo a naxanye lu banxin kantandeni. A yi e lu banxina nde kui naxan yi makantanxi ki faji, koni e mi fa kafu sənən, e yi lu ramaraxi han e sayaan ləxəni, e lu alo kajə giləne.

⁴ Mangan yi a fala Amasa xa, a naxa, “Yuda sofane maxili, ε birin xa fa be yi benun soge saxan.” ⁵ Amasa yi sa na yamarin liga, koni mangan ləxən naxan saxi a xa, a yi na radangu. ⁶ Nayi, Dawuda yi a fala Abisayi xa, a naxa, “Seeba, Bikiri a dii xəmen fe naxin ligama en na nən dangu Abisalomi ra. I tan yeteeñ xa i kanna walikene tongo, i yi Seeba sagatan, alogo a nama taa makantaxine li, a lo ayi e ma.” ⁷ Yowabaa muxune yi bira Abisayi fəxə ra e nun Keretine nun Peletine, e nun sofane birin. E birin yi mini Yerusalən yi alogo e xa Seeba sagatan, Bikiri a dii xəmena.

⁸ E to Gabayon gəmə gbeen yiren li, Amasa yi fa e yee ra. Yowaba yi maxidixi a sofa dugine yi, e nun a tagixidina, silanfanna yi singanxi naxan na a təeni. Yowaba yi masoma waxatin naxan yi, silanfanna yi ba fələ a təeni. ⁹ Yowaba yi a fala Amasa xa, a naxa, “Ngaxakedenna, i yiylan?” A yi Amasa de xaben suxu a yiifanna ra alo a yi a sunbuma nən. ¹⁰ Silanfanna naxan yi sətəxi Yowaba kəmenna ma, Amasa mi a yengi lu na xən ma. Yowaba yi a səxən a kuini na ra. Amasa fudi lutine yi sa bəxəni, Yowaba mi fa a yee firinden sin a ma, a yi faxa. Yowaba nun a tada Abisayi yi keli Seeba xili ma, Bikiri a dii xəmena.

¹¹ Yowabaa sofa keden yi lu tixi Amasa binbin dəxən, a naxa, “Ndee Yowaba nun Dawuda a fe yi? Ne xa bira Yowaba fəxə ra.” ¹² Na waxatini, Amasa bata yi a makutukutu a wunli kira tagini. Sofaan yi a rakərəsi, a yi a to birin tixi na. Nayi, a yi Amasa binbin ba kiraan xən, a sa a sa xəen ma, a dugin so a xun na. ¹³ A to a ba kiraan xən, birin yi bira

Yowaba fɔxɔ ra, alogo e xa siga Bikiri a dii xemən Seeba xili ma.

Seeba rajanna

¹⁴ Yowaba yi Isirayila bənsənne yamanan birin yigidi a sa Abeli-Beti-Maka taan li. Berimi kaane birin yi e malan, e bira a fɔxɔ ra. ¹⁵ Yowaba nun a ganla yi Abeli-Beti-Maka taan yɛnge, bayo Seeba yi na nin, e yi gbingbinna nde rate taan yinna xɔn. E yi lu yinna dinjɛ alogo a xa bira. ¹⁶ Naxalan xaxilimana nde yi na taani, na yi gbelegbele, a naxa, “N bata ε mafan! Ε tuli mati! Ε tuli mati! Ε a fala Yowaba xa a xa fa han be, n waxi falan ti feni a xa.” ¹⁷ Yowaba yi a maso, naxanla yi a maxədin, a naxa, “Yowaba nan i tan na ba?” A yi a yabi, a naxa, “On, n tan nan yati a ra.” Naxanla yi a fala a xa, a naxa, “Nba, i tuli mati n fala xuiin na.” Yowaba yi a yabi, a naxa, “N tuli matixi.” ¹⁸ Nayi, naxanla yi a fala, a naxa, “A fɔlɔni, muxune yi darixi a fale nən, e naxa, ‘En maxədinna ti Abeli taani, en hayun fanma nən.’ ¹⁹ Nxɔ taan taa bɔŋɛ xunbelixine nun taa tinxinxine nan ye Isirayila yi, koni i tan waxi na taan kala feen nin Isirayila yi, naxan findixi munanfan taa gbeen na Isirayila yi. Nanfera naxan Alatala gbeen na, i waxi na kala feni?” ²⁰ Yowaba yi a yabi, a naxa, “N ma miriyaan makuya na ra, sese kala fe mi n kui, hanma n yi sena nde raxɔri. ²¹ Na fe mi a ra mumɛ! Koni, xeməna nde be, naxan sa kelixi Eframi geya yireni, a xili Seeba, Bikiri a dii xeməna. Na bata murute Manga Dawuda xili ma. Ε a keden peen yiiba n xa. Nayi, n ganla bama nən taan dε ra.” Naxanla yi a fala Yowaba xa, a naxa, “Awa, nxu a

xunna wolima i ma n_{en} yinna fari ma.” ²² Naxanla yi sa falan ti taan muxune birin xa a xaxilimayani, e yi Bikiri a dii x_{em}en Seeba xunna bolon a d_e, e yi a woli Yowaba ma. Yowaba yi x_{etaan} fe, sofane yi e masiga taan na, birin yi siga e konne yi. Nayi, Yowaba yi x_{ete} Yerusalen yi mangan f_{ema}.

Dawudaa kuntigine fe

²³ Yowaba yi Isirayila ganle birin yamarima n_{en} Isirayila yi. Benaya, Yehoyadaa dii x_{em}en nan yi Keretine nun Peletine xun na. ²⁴ Adoran nan yi karahan wanle xunna ra, e nun Yosafati, Axiludu a dii x_{em}en nan yi mangana yenla ra. ²⁵ Sebeli tiin nan yi Sewa tan na. Saraxaraliin nan yi Sadoki nun Abiyatari ra. ²⁶ Dawudaa saraxaralina nde nan yi Ira fan na, naxan yi kelixi Yayiri xabilani.

21

Nee saxan kamena fe

¹ Dawudaa mangayaan waxatini, nee saxan kam_{en} yi so. Dawuda yi Alatala max_{od}in. Ala yi a yabi, a naxa, “Na ligaxi Soli nun a denbayana muxu faxan nan ma fe ra, e to Gabayon kaane faxa.” ² Mangan yi Gabayon kaane xili alogo a xa falan ti e xa. Isirayila b_{ons}onna muxu mi yi Gabayon kaane ra, koni Amorine muxu d_{onxene} nan yi e ra. Isirayila kaane bata yi e niin nakisin layirin tongo e xa. Koni hali na, Soli yi kataxi e faxa feen na bayo Isirayila nun Yuda yee rasigan x_{on}la yi a ma.

³ Dawuda yi Gabayon kaane max_{od}in, a naxa, “N xa nanse liga ε xa? Kalan naxan tixi ε n_{oe} na yit_{onj}ε di alogo ε xa duba Alatalaa yamaan xa?”

⁴ Gabayon kaane yi a yabi, e naxa, “Yengen naxan nxu nun Søli nun a denbayaan tagi, gbetin xa mi na yitønma, hanma xømana. Anu, a mi lan nxu yi muxun faxa Isirayila yi.” Nayi, mangan yi a fala, a naxa, “Naxan xøli ε ma, ε na fala n xa, n xa na liga ε xa.” ⁵ E yi mangan yabi, e naxa, “Bayo xemëni ito yi waxyi nxu halagi feni, a bata yi a nata nun, a xa nxu halagi, a yi nxu raxøri Isirayila bøxøn ma. ⁶ Nayi, ε a bønsønna muxu soloferere so nxu yii, nxu xa e singan Alatala yetagi Gabayon taani, Søli yi døxi taan naxan yi, Alatala mangan naxan sugandixi.” Mangan yi a fala e xa, a naxa, “N na a soma ε yii nñen.” ⁷ Mangan yi Mefiboseti ratanga, Yonatan ma dii xemëna, Søli mamandenna, bayo Dawuda bata yi layirin xidi e nun Yonatan tagi Alatala xinli. ⁸ Koni, mangan yi Ayaa dii temen Risipaa dii firinne, Aramoni nun Mefiboseti tongo, a naxanye bari Søli ma. A mən yi Søli a dii temen Mikali a dii xemë suulunne tongo, a naxanye bari Barasilayi a diina Adiriyeli ma, Abeli-Mehola kaana. ⁹ E yi e so Gabayon kaane yii, ne yi e singan geyaan fari Alatala yetagi. Na muxu soloferene birin yi faxa sanja ma kedenni. E e faxa funde xaba løxø singen nin.

¹⁰ Risipa, Ayaa dii temen yi bønbønla tongo, a yi a sa fanyen ma a yøte xa. Keli se xaban føløn ma han tule igen yi bira bøxøni, a xøline kedima yanyin na, a subene kedi køeñ na alogo e nama døxø e binbine ma. ¹¹ Risipa, Ayaa dii temen, Søli a konyi naxanla naxan naba, e sa na fala Dawuda xa.

¹² Nayi, Dawuda yi sa Søli nun a dii xemën Yonatan xønne maxili Yabesi kaane ra Galadi yamanani, naxanye bata yi e ba e funfuni Beti-San

yi, Filisitine e singan dənaxan yi e Səli nə waxatin naxan yi Gilibowa yi. ¹³ Dawuda yi Səli nun Yonatan xənne tongo Yabəsi yi. Muxu soloferen naxanye singan, e yi ne fan xənne malan. ¹⁴ E sa Səli nun a dii xəmən Yonatan xənne maluxun Bunyamin yamanani Sela yi, Kisuburun na, Səli fafe. Mangan yamarin naxanye birin fi, e yi ne birin liga. Na xanbi ra, Ala yi hinan yamanan na.

*Yəngən Filisitine xili ma
Taruxune Singen 20.4-8*

¹⁵ Filisitine mən yi Isirayila yəngə. Dawuda nun a walikəne yi godo, e yi Filisitine yəngə. Xadanna yi so Dawuda fatini. ¹⁶ Isebi-Benobi, Refa* yixətəna nde yi a nata a xa Dawuda faxa. Silanfan nənən yi singanxi a tagi xidin na e nun su-lan yi tanban naxan nəsra naxan binyan yi dangue kilo saxan na. ¹⁷ Koni, Abisayı, Seruya a dii xəmən yi fa Manga Dawuda mali, a na Filisitin faxa. Nayi, Dawudaa muxune yi e kələ, e naxa, “I mi fa sigama nxu fəxə ra yəngəni, alogo mangayaan nama ba Isirayila yi.”

¹⁸ Na xanbi ra, yəngən mən yi keli Gobi yi Filisitine xili ma. Nayi, Xusa kaan Sibekayi yi Safi faxa, Refa yixətəna nde nan yi na ra.

¹⁹ Yəngə gbetə mən yi keli Gobi taani Filisitine xili ma. Bəteləmi kaan Yari a diina Elexanan yi Gati kaan Goliyati faxa, naxan ma tanba yi gbo alo gbindonna.

²⁰ Yəngə gbetə mən yi keli Gati taani. Mənni, xəmə kuyena nde yi na, naxan yii soli sennin nun san

* **21:16:** yi findixi muxu kuyene bənsənna benban nan na.

soli sennin kan yi a ra, e birin malanxina məxəjən
nun naanin. Refa yixətən nan yi na fan na. ²¹ A yi
Isirayila kaane konbi. Dawuda tada Simeyaa dii
xəmən Yonatan yi a faxa. ²² Na sofa naaninna nax-
anye yi kelixi Gati taani Refa bənsənni, Dawuda
nun a sofane yi ne birin faxa.

22

¹ Dawuda bətini ito ba Alatala nan xa, Ala to a ba
a yaxune birin yii e nun Səli yii.

² A yi a fala, a naxa,
Alatala nan n ma fanyen na,
n ma yinna, n natanga muxuna.

³ N ma Ala nan n ma gəmə gbeen na,
n na n luxunma naxan kui.
A tan nan n yε masansan wure lefaan na,
e nun marakisi tiina

naxan luxi
alo n ma faran makantaxina,
n nakisidena.

A tan nan n xunbama gbaloni.

⁴ Tantunna Alatala xa!

N na a xili,
a yi n nakisi n yaxune ma.

⁵ Sayaan bata yi a xunfanna radin n xunna ma
alo fəxç igena,
a yi n magaxuma
alo baan xajəxina.

⁶ Sayaan bata yi n nabilin a yələnxənne ra.
A a lutine rati n yee ra.

⁷ N ma tərəni,
n na Alatala xili nən,
n yi n xui ramini n ma Ala ma.

A yi n xuiin m ε a Batu Banxini,
a yi a tuli mati n gbelegbele xuiin na.

⁸ Nanara, b ω x ω n yi maxa.

Kuyen bun tiine yi yigisan,
e xuruxurun Ala x ω l ω n bun.

⁹ Tutun yi mini a j ω en ω .

Halagi ti t ε e d ε gen nun t ε e wolonne yi mini a d ε .

¹⁰ Ala yi kuyen nafulunj ω ayi

alo k ω lim ω na, a yi godo,
kunda yidimixina a sanne bun.

¹¹ A te maleka gubugubu kanna fari,
a tugan xul ω n,
a siga foyeni.

¹² A yi a luxun dimini,
naxan nabilinx ω kunda gbeen na,
a yi yidimixi alo ige tilinxina.

¹³ K ω nen gbeen yi minima a y ε e ra,
t ε e d ε gen yi minima naxan yi.

¹⁴ Alatala yi a kuye sarinna xuiin namini kore,
Kore X ω nna Ala xuiin yi m ε .

¹⁵ A yi a xalimakunle woli a yaxune ma,
a yi e raxuya ayi.

A yi galanna ragodo e ma,
e birin yi e gi.

¹⁶ Alatala to a k ω nk ω e ma,
a x ω l ω n to keli alo foye gbeena,
f ω x ω igen x ω nna yi mini k ω nen ω nni
b ω x ω n bunna yi to.

¹⁷ Ala yi a yiini bandun keli kore,
a n suxu,
a yi n ba igen tilinx ω yireni.

¹⁸ A yi n xunba n yaxu s ω nb ω mane ma,

e nun n y_εng_ε faan naxanye yi max_εd_εx_ε n xa.

¹⁹ E n y_εng_ε n_εn,
n yi t_εr_εxi waxatin naxan yi,
koni Alatala yi n mali.

²⁰ A n ba n_εn gbaloni,
a yi n x_εr_εya,
a yi n nakisi
bayo n nafan a ma.

²¹ Alatala yi n k_εnt_εnna fi n ma
bayo n bata tinxinj_ε ayi a y_εε ra yi,
a n k_εnt_εnna fi n ma
lan n yiine sarijanna ma.

²² Bayo n bata lu Alatalaa kirane x_εn ma,
n mi n makuyaxi n ma Ala ra
alo muxu naxine.

²³ N bata a sariyane birin suxu,
n mi tondixi a t_εonne sux_ε.

²⁴ N bata n y_εt_ε ratanga hak_εn ma,
f_ε yo mi n na a y_εε ra yi.

²⁵ Nanara, Alatala yi n k_εnt_εnna fi n ma,
bayo n bata tinxinj_ε ayi a y_εε ra yi,
n yiine sarijanxi a y_εε ra yi.

²⁶ Naxan na tinxinj_ε ayi,
i ya tinxinyaan yitama n_εn na ra.

F_ε mi naxan na,
i ya f_εtareyaan yitama n_εn na ra.

²⁷ Naxan na sarijanj_ε ayi,
i ya sarijanna yitama n_εn na ra.
Koni naxan yid_εxi,
i na suxu kiin kolon.

²⁸ Bayo i tan nan yiigelitõne rakisima,
i mõn yi wasodene fe ragodo.

²⁹ Alatala, i tan nan n ma kẽnenna ra.
I tan nan n ma dimini yalanma, Alatala.

³⁰ En birin nema a ra,
n ganla yengema nen,
nxu nun n ma Ala nema a ra,
n tunganma nen yinna xun ma.

³¹ Alaa kirane kamalixi feu!
Alatalaa falane tinxin.
Naxanye na e luxun a yi,
a ne kantanma nen
alo ye masansan wure lefana e yee ma.

³² Nde gbete Ala ra,
ba Alatala ra?
Nde en ma fanyen xodeyen na,
ba en ma Ala ra?

³³ Ala nan n makantanma fangani,
a tan nan kira kamalixin yitama n na.

³⁴ A tan nan n naxulunma ayi mafuren
alo wondene,
a n nate geyane fari.

³⁵ A bata n maxaran yengen ma,
nanara n nõxi sulan xali xodeyen bandunjie.

³⁶ I bata n nakisi
alo wure lefa ye masansanna,
i ya fanna n senben gboma ayi.

³⁷ I bata kira gbeeni ton n xa
alogon nama bira.

³⁸ N bata bira n yaxune foxo ra,
n yi e halagi.
N mi tinxi xete e foxo ra

fɔ n na e raxɔri.

³⁹ N na e raxɔri nən,
n yi e yibutuxun,
e mi fa kelima sənən,
e yi bira n sanna bun ma.

⁴⁰ I sənbən soma n yii yɛngɛ so feen nan na,
i n yaxune xinbi sin n bun ma.

⁴¹ I n yaxune ragima n yɛɛ ra,
naxanye yi n nañaxuxi,
n ne halagi.

⁴² E gbelegbelema malina fe ra,
koni e mi marakisima yo sətəma,
E Alatala xilima,
koni a mi e yabima.

⁴³ N na e yilunburunma nən
alo gbangbanna,
foyen sigama naxan na.
N na e yibəma nən,
n yi e yibodon
alo bəndəna kiraan xən.

⁴⁴ I n natangama yama murutəxin ma,
i yi n findi siyane xunna ra.

N mi muxun naxanye kolon,
n nəən sətəma ne xun na.

⁴⁵ Xəjəne n matəxəma,
n nəən fa falan ti tun,
e bata n xuiin suxu.

⁴⁶ E yii xudi tuma ayi,
e fa xuruxurunjɛ,
sa keli e yinne kui.

⁴⁷ Alatala na!
Tantunna xa fi n natangamaan ma!

N nakisimana Ala xa batu!
⁴⁸ Ala nan n gbeeŋəxə tiin na,
naxan siyane sama n ma nəən bun ma.
⁴⁹ A n natangama n yaxune ma.
I xunnayerenna fima n ma
n yaxune xun na,
i yi n ba gbalotəne yii.

⁵⁰ Nanara, n na i tantunma siyane tagi.
Alatala, n yi i xinla binya bətini.
⁵¹ A nə gbeene fima nən a mangan ma.
A yi a hinanna yita a muxu sugandixin na,
Dawuda nun a yixətəne han habadan.

23

Dawudaa fala dənxəne

¹ Dawudaa fala dənxəne nan itoe ra.
Dawudaa falane ni itoe ra,
Yese a dii xəməna,
xəmə tide kan gbeena falane,
Yaxubaa Ala naxan masusanxi
mangayaan xili yi,
e nun Isirayilaa bəti ba fəjina.

² “Alatalaa Nii Sarıjanxin falan tixi
n tan nan xən,
a falan soma n tan nan də.
³ Isirayilaa Ala bata falan ti,
Ala, Isirayila kantan fanyen bata a fala n xa, a
naħħa,
‘Mangan naxan na lu muxune xun na tinxinni,
Ala yeeragaxuni,
⁴ na kanna luxi nən
alo xətənna kənənna,

sogen na te xətənni
 kunda yo mi na,
 fata a wuyenna ra,
 sansine minima nən bəxən ma tulen fa xanbini.'

⁵ A mato, Ala naxan nabaxi n ma denbayaan xa,
 a bata habadan layirin xidi n xa,
 a naxan xidixi sariyane xən
 naxanye a makantanma.

Yeyə a xunnayerenna fima n ma,
 a yi n ma fe ragidixine rakamali.

⁶ Koni fuyantenne birin luxi nən,
 alo wudi jali kanna
 naxan nawolima ayi,
 muxu yo mi e tongə a yiin na.

⁷ Muxun naxan nəma a yiin dinqə e ra,
 na kanna wuren nan nawalima
 hanma tanba wudi daxina,
 e birin yi gan, e halagi sa!"

*Dawudaa sofa wəkiləxine fe
 Taruxune Singen 11.10-47*

⁸ Dawudaa sofa wəkiləxine xinle ni itoe ra:
 Yosebi-Basebeti Takeməni kaana, a yi Dawuda
 kantan muxu sofa fajine nan ye. A mən yi xili
 Adino Esini kaana, a tan nan muxu kəmə solo-
 masəxə faxa tanban na yənge kedenni.

⁹ A firinden findi Axoxi xabilan muxuna nde
 Dodo a diina Eleyasari nan na. A yi sofa wəkiləxi
 saxanne ye Dawuda fəxə ra, naxanye e də jaxu
 Filisitine ma naxanye yi malanxi yənge so xinla
 ma. Isirayila sofa ganla yi xətə xanbin na geyane
 fari, ¹⁰ koni Eleyasari a səbə so nən, a lu Filisitine
 faxə han xadanna yi xiin naso a yiini silanfanna

feen ma. Na lɔxɔni, Alatala yi xunnayeren gbeen fi Isirayila ma. Sofaan bonne yi faxi faxa muxune seene nan tun tongodeyi Eleyasari fɔxɔ ra.

¹¹ Harara kaana Xage a dii xemən Sama fan yi na. Filisitine bata yi e malan Lehi yi, toge xeeна nde ma. Isirayila sofa ganla yi e gi Filisitine bun ma. ¹² Koni, Sama yi lu tixi xeeн tagi, a yi xete a Filisitine yenge. Alatala yi xunnayeren gbeen fi Isirayila ma.

¹³ Loxona nde, murutu xaba waxatini, kuntigi tonge saxanne muxu saxan yi godo Dawuda fema Adulan faranna ra. Filisiti ganla yi malanxi Refa lanbanni waxatin naxan yi. ¹⁴ Dawuda yi a yire makantanxi fajini waxatin naxan yi, Filisiti ganla nde yi Betelemi yi.

¹⁵ Dawuda yi a waxon feen fala, a naxa, “Ige ramara yinla naxan Betelemi so deen na, nde noe fe na igen na, a fa a so n yii, n yi n min?” ¹⁶ Nayi, na sofa wekilexi saxanne yi so fangani Filisitine daaxadeni. E sa igen ba ige ramara yinla ra Betelemi so deen na. E yi a xali Dawuda xon, koni mangan yi tondi a minje, a yi a bɔxɔn saraxan na Alatala yetagi. ¹⁷ A yi a fala, a naxa, “Alatala, gbalon na a ra n xa, xa n igeni ito min. A luxi nen alo muxune wunla, naxanye sigaxi igeni ito badeni, e lu sayaan de!” Nayi, a tondi a minje. Na sofa wekilexi gbee saxanne na nan liga.

¹⁸ Abisayi, Yowaba tada, Seruyaa dii xemən yi Dawuda makantan sofa kendene nan ye. A tan nan muxu kemə saxanna faxa a tanban na lɔxɔ kedenni. A fan yi xinla sɔtɔ alo na muxu saxanne. ¹⁹ A xunnayeren gbeen sɔtɔ nen dangu bonne ra. A

yi findi muxu saxanne kuntigin na, koni a mi yi e yε.

²⁰ Benaya, Kabaseeli kaana, Yehoyadaa dii xemena, sofa wəkilexi gbee nan yi na ra, naxan kabanako fe wali wuyaxi kε. A tan nan Moyaba sofa wəkilexi firinne faxa. Ləxəna nde, xunbeli gbeen yi godon waxatin naxan yi, a tan nan mən godo ige ramara yinla ra, a yi yatan faxa. ²¹ A tan nan mən Misiran sofa gbee magaxuxina nde faxa, tanban yi naxan yii. Benaya yi godo a fəxəra gbengbetenna ra a yii, a yi a tanban ba a yii, a yi a faxa a ra. ²² Benaya, Yehoyadaa dii xemən na nan ligi. A yi xinla sətə alo sofa wəkilexi saxan singene. ²³ A yi binye gbeen sətə dangu sofa tonge saxanne ra, koni a mi yi sofa muxu saxan singene yε. Dawuda yi a findi a kantan muxu sofa tonge saxanne kuntigin na.

²⁴ Muxuni itoe fan yi na muxu tonge saxan ganla yε:

Asahəli, Yowaba tada,

Elexanan, Dodo Beteləmi kaana dii xemena,

²⁵ Sama nun Elika, Harodi kaane,

²⁶ Xəlesi, Paliti kaana,

Ikəsi a dii xeməna Ira, Tekowa kaana,

²⁷ Abiyeseri, Anatəti kaana,

Mebunnayi, Xusa kaana,

²⁸ Salamən, Axoxi xabilan muxuna,

Maharayi Netofa kaana,

²⁹ Xəlebi, Banaha Netofa kaana dii xeməna,

Itayi, Bunyamin kaana keli Gibeya yi, Ribayi a dii xeməna,

³⁰ Benaya, Piraton kaana,

Hidayi, keli Gaasa baa yireni,

31 Abi-Alabon, Aruba kaana,
 Asamaweti, Baxurin kaana,
 32 Eliyaba, Saalabon kaana,
 Yasen ma diina nde, Yonatan,
 33 Sama, Harara kaana,
 Axiyama, Sarari Harara kaana dii xemena,
 34 Elifeleti, Axasibayi a dii xemena,
 Maka taa kaana nde mamandenna,
 Eliyami, Giloha kaana Axitofeli a dii xemena,
 35 Xesirayi, Karemelle kaana,
 Paarayi, Araba kaana,
 36 Yigali, Natan Soba kaana dii xemena,
 Bani, Gadi bənsənna muxuna nde,
 37 Amonin Seleki nun
 Beroti kaan Naxarayi,
 naxan yi Seruyaa dii xemen Yowaba a yengə so
 seene maxalima nun
 38 Ira nun Garəbi, Yitiri xabilan muxune,
 39 e nun Yuriya, Xiti kaana.

E birin malanxina muxu tongue saxan e nun
 solofera.

24

Dawuda yi Isirayila yamaan yate

1 Alatala mən yi xələ Isirayila kaane ma. A yi
 Dawuda radin e xili ma, a yi a fala, a naxa, “Siga,
 Isirayila nun Yuda muxune yate.”

2 Nayi, mangan yi a fala sofa kuntigin Yowaba
 xa, naxan yi a fema, a naxa, “Sa Isirayila bəxən
 birin yisiga keli Dan ma han sa dəxə Bəriseba
 ra. Yamaan xa yate, bayo n waxyi muxune yaten
 kolon feni.” 3 Yowaba yi mangan yabi, a naxa,
 “Mangana, Alatala i ya Ala xa yamaan nawuya ayi

dəxəde kəmə, n kanna yεne yi a to. Koni nanfera, n kanna, i waxi na ligi feni?” ⁴ Koni mangan yi kankan a yamarin ma dangu Yowaba nun kuntigi gbeene gbeen na, e yi mini, e yi Isirayila yamaan yate. ⁵ E yi Yurudən baan gidi, e sa a fələ Aroyeri taan ma e nun taan naxan baan də, dangu Gadi yi, siga Yaasəri binni. ⁶ E siga Galadi yamanan nun Kadesi yi Xiti yamanani. E siga Dan yi e nun Sidən nabilinne. ⁷ E siga Tire taa rakantanxini, e nun Xiwine nun Kanan kaane taane birin yi. E sa a rajan Yuda yiifari fəxən ma Beriseba yi. ⁸ E yi yamanan birin yisiga na kiini, kike solomanaanin xi məxənə, e sa Yerusalən li. ⁹ Yowaba yi yamaan yaten xasabin so mangan yii: Xəmə wuli kəmə solomasəxə yi Isirayila yi naxanye yi nəe yengen soə, wuli kəmə suulun Yuda yi.

Dawudaa yulubin yi saran a ra

¹⁰ Dawuda bəjen yi rajaxu a ma a yelin xanbini yamaan yate. Dawuda yi a fala Alatala xa, a naxa, “N yulubi gbeen nan ligaxi ito ra. Iki, n bata i mayandi, i xa dijna n tan, i ya walikəen yulubin ma. N bata xaxilitareyan liga.”

¹¹ Alatala yi falan ti Dawuda kawandi muxun Nabi Gadi xa, a naxa, ¹² “Siga Dawuda fəma, i sa a fala a xa, i naxa, ‘Alatala naxa iki: N bata tərə saxan nagidi i ma, keden sugandi. I na naxan sugandi, n na nan ligama i ra.’ ” ¹³ Gadi yi fa Dawuda konni, a fa ito fala a xa, a naxa, “Nəə soloferə kamən xa so i ya yamanani ba, hanma i yi i gi i yaxune yεε ra kike saxan, hanma xi saxan furen yi so i ya yamanani? I miri, i yi a fala n xa n lan n xa sa naxan fala Ala xa naxan n xəxi.”

¹⁴ Dawuda yi a yabi, a naxa, “N sɔxəlɛ gbeeni, koni n wəkilexi n lu Alatalaa sagoni, benun n xa lu muxune sagoni, bayo Alatala kininkinin.”

¹⁵ Alatala yi furen nafa Isirayila yi keli na xɔtənna ma han waxati fixina, keli Dan ma han sa dɔxɔ Beriseba ra. Muxu wuli tonge solofera yi faxa yamanani. ¹⁶ Malekan yi a yiini bandun Yerusalən xun ma alogo a xa a kala, Alatala yi sunu na tɔrɔna a fe ra, maleka kala tiin naxan yi tixi yamaan tagi, a yi a fala na xa, a naxa, “A bata radangu ayi. I yiin naxətə fa.” Alatalaa malekan yi Arawuna Yebusu kaana xeeñ lonna nan dəxən.

¹⁷ Malekan naxan yi yamaan naxɔrima, Dawuda na to waxatin naxan yi, a yi a fala Alatala xa, a naxa, “N tan nan yulubin ligaxi. N tan nan kalan tixi, koni yamani ito nanse ligaxi? Nayi, i yiin xa lu yitexi n tan nun n ma denbayaan nan xili ma.”

Dawuda yi saraxa ganden nafala

¹⁸ Na lɔxɔ kedenni, Gadi yi fa Dawuda fəma, a yi a fala a xa, a naxa, “Siga Yebusu kaana Arawunaa murutu lonna ma, i sa saraxa gandena nde rafala mənni Alatala xa.” ¹⁹ Gadi a falan ma, Dawuda yi siga mənni alo Alatala a yamari a ma kii naxan yi. ²⁰ Arawuna yi mangan nun a walikeen to fe a ma, nayi Arawuna yi mini, a yi a xinbi sin mangan bun ma, a yetagin yi lan bɔxən ma. ²¹ Arawuna yi a maxədin, a naxa, “Nanfera, n kanna, mangan fama a walikeen fəma?” Dawuda yi a yabi, a naxa, “N bata fa alogo n xa i ya xeeñ lonna sara i ma, n yi saraxa ganden nafala Alatala xa alogo furen xa masiga yamaan na.” ²² Arawuna yi a fala

Dawuda xa, a naxa, “Naxan birin nafan i ma, na tongo, i yi a fi Ala ma. A mato, jingeni itoe finde nən saraxa gan daxine ra, jingen xεε ra bənbə seni itoe nun xun xidi wudin yi findi yegen na.

²³ Mangana, n bata a birin so i yii. Alatala, i ya Ala xa tin i ya saraxan na.” ²⁴ Koni, mangan yi a fala Arawuna xa, a naxa, “I nama sese fi n ma. N waxi nən i xa a mati n ma. N mi saraxa gan daxi fixine bama Alatala xa n ma Ala.” Dawuda yi xεεn lonna nun jingene sara gbeti gbanan tonge suulun na. ²⁵ Dawuda yi saraxa ganden nafala mənni Alatala xa, a saraxa gan daxine nun bəjəx xunbeli saraxane ba. Nayi, Alatala yi dija yamaan ma, furen yi masiga Isirayila yamaan na.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012**

**Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unporteddisponible en ligne**

**<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**

copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78